Neerlands dwaling en toekomst

DR. P. MOLENBROEK

UITGEVERIJ WESTLAND, AMSTERDAM

Neerlands dwaling en toekomst

DR. P. MOLENBROEK

UITGEVERIJ WESTLAND, AMSTERDAM

NEERLANDS DWALING EN TOEKOMST

DOOR

Dr. P. MOLENBROEK

UITGEVERIJ WESTLAND, AMSTERDAM

DE SCHULD VAN KAREL V EN DE HOUDING DER NEDERLANDSCHE GEWESTEN.

Wat Nederland op dit oogenblik doormaakt, zal wellicht door velen beschouwd worden als de straf voor de zonden, die het al drie eeuwen lang tegen de goddelijke wetten des bloeds bedreven heeft.

Men begrijpe ons goed. Niet dat **wij** den huidigen toestand, waarin ons land verkeert, als een straf beschouwen; integendeel, wij beschouwen dien als een zegen door een hoogere hand ons geschonken om van het pad der zonde terug te keeren en alsnog genezing deelachtig te worden.

De eerste zonde werd van buitenaf aan ons volk begaan en kan dus eigenlijk niet ons worden aangerekend. Het was de toekenning door Karel V van de Nederlandsche gewesten op 25 October 1555 aan zijn zoon Philips, aan wien de Vorst ook reeds bij Philips' huwelijk in Juli 1554 met Mary Tudor (de Katholieke of de Bloedige) van Engeland Napels en Milaan had overgedragen, terwijl in Januari 1556 nog de overdracht van de Spaansche kroon met hare bezittingen (Mexico en Peru) in de Nieuwe Wereld aan Philips volgde.

Het gevolg van deze daden van den reeds lichamelijk en geestelijk gebroken vorst was, dat

daardoor het Nederlandsche volk, waarin de hervorming reeds diep wortel had geschoten, onder een fanatiek katholieken heerscher kwam. Te meer moet deze onduitsche daad van den Keizer van het Duitsche Rijk bevreemding wekken, daar Karel te Gent geboren en grootendeels in de Zuidelijke Nederlanden opgevoed was en steeds groote belangstelling voor deze gewesten had betoond. Evenwel, hoewel hij meermalen tegen den Paus ten oorlog trok, scheen Karel het toch als Duitsch Keizer als zijn roeping te beschouwen den katholieken godsdienst bescherming te verleenen. En zijn gebleken onmacht om het Protestantisme in de Duitsche gewesten den kop in te drukken, heeft zonder twijfel op zijn afstand van den troon in 1555 invloed uitgeoefend. Zijn strijd met het Pausdom was dan ook veel meer tegen de uitbreiding der Pauselijke wereldlijke macht, die hij als een groot gevaar voor het huis Habsburg beschouwde, dan tegen den Kerkvorst gericht.

Niet aldus bij Karel's zoon Philips, voor wien de bescherming van den katholieken godsdienst en van het Pauselijk Hoofd daarvan alles gold. Hij gevoelde zich Spanjaard en de Nederlanden waren voor hem slechts Spaansche provincies, die door Spaansche ambtenaren bestuurd en door Spaansche troepen onder den duim gehouden moesten worden.

Aan de toekenning der souvereiniteit over de Nederlandsche gewesten aan Spanje was reeds

een andere daad van Karel V ten aanzien van die gewesten voorafgegaan. Bij den vrede van Madrid n.l., in 1526 tusschen Karel en Koning Frans I van Frankrijk gesloten, was wel is waar het hertigdom Bourgondië aan het Duitsche Rijk afgestaan, maar dezen afstand te voltrekken, bleek niet uitvoerbaar. Ook had de Fransche koning daarbij afstand gedaan van zijn leenheerschap over de Nederlandsche gewesten Vlaanderen en Artois; en op den Rijksdag te Augsburg in 1548 besloot Karel de beide gewesten met de overige en met het tot het Duitsche Rijk behoorende Franche-Comté tot een „Bourgondischen Kreis" te vereenigen.

Echter met de uitdrukkelijke bepalingen, dat die vereenigde gewesten onder de bescherming van het Rijk bleven, ook in den Rijksdag vertegenwoordigd zouden blijven; dat ze tot het opbrengen van een krijgsbelasting (als tevoren) verplicht waren, evenwel niet meer aan de Rijkswetgeving en de rechtspraak van het Rijkskammergericht onderworpen zouden zijn.

Deze laatstgenoemde bepaling werd door Karel ontwijfelbaar meer in het belang van het huis Habsburg dan in dat van het Rijk genomen. Immers, zij kon bezwaarlijk anders dan als een losser maken van de banden tusschen de Nederlanden en het Rijk worden uitgelegd. Maar wel hoopte hij ook door de aaneensluiting der Nederlanden met het Duitsche Franche-Comté tot een oud Bourgondisch gebied den Franschen invloed

in de Nederlandsche gewesten te beknotten, hetgeen hem dan ook inderdaad gelukte.

Aangezien Karel na zijn algeheelen troonsafstand, ook als Duitsch Keizer in 1556, zich in de nabijheid van een Spaansch klooster terugtrok, en zich aldaar niet meer met staatszaken bemoeide, is het niet onwaarschijnlijk, dat zijn genegenheid voor Prins Willem van Oranje, die volkomen zijn vertrouwen bezat, een rol gespeeld heeft in diens aanstelling in 1559 door Philips tot Stadhouder der Nederlanden. Want deze Prins van Nassau-Dillenburg, oudste zoon van graaf Wilhelm van Nassau-Dillenburg en van Juliana van Stolberg, beiden Protestanten (evangelisch), was door toedoen van Karel V te Brussel in het katholieke geloof opgevoed, en had reeds in 1555 het stadhouderschap over Holland, Zeeland en Utrecht verworven. In 1544 had hij van zijn neef René het vorstendom Oranje in Zuid-Frankrijk, benevens diens Nederlandsche bezitting in Brabant (Breda) geërfd.

Koning Philips zond kort na zijn troonsbestijging prins Willem met een speciale opdracht naar het hof van den Franschen Koning, waar hij ongezocht vernam, dat er geheime plannen omtrent de uitroeiïng der ketterij in de Nederlandsche gewesten bij Philips bestonden. Daardoor rijpte bij den Zwijger het plan zich tegen die Spaansche plannen te verzetten, waarin hij nog aanzienlijk versterkt werd door zijn huwelijk (het tweede) met Anna van Saksen, dochter van

den protestantschen hertog Maurits van Saksen (gest. 1553).

Het is hier niet de plaats om over het leven en de groote verdiensten der Naussausche prinsen voor ons volk uit te weiden, maar wel is het noodig enkele feiten in herinnering te brengen, die zich voor de ontwikkeling van ons volkswezen en voor het ontstaan van den huidigen toestand van onze volksgemeenschap van groot belang hebben betoond.

Allereerst valt dan in het oog de Unie van Utrecht, waarin de gewesten Holland, Zeeland, Gelderland, Utrecht en „de Friesche Ommelanden tusschen Eems en Lauwerts" zich aaneensloten — waartoe weldra ook Groningen en Overijssel toetraden — ten einde gezamenlijk „elkander met lijf, goed en bloed bij te staan tegen alle machten en geweldadigheden, die iemand hun zou mogen aandoen".*) Niet alle steden van het genoemde gebied sloten zich onmiddellijk bij dit uit 26 artikelen bestaande verdrag aan, maar eenige voegden zich toch later er bij.

De gevallen van hulpverleening, de verdeeling der kosten over de deelnemers waren daarin nauwkeurig omschreven; ook dat geen van hen verbonden met andere naburen mocht sluiten. Art. 13 bevat voorschriften omtrent den „religions-vrede", die eindigen met de woorden „mits dat een ieder particulier in zijn religie vrij zal mogen

*) Zie Prof. Z. W. Sneller, Unie van Utrecht en Traktaat van Verlatinge, blz. 35.

blijven en dat men niemand ter zake van de religie zal mogen achterhalen of onderzoeken".

Van groot belang was hierbij bovendien de toevoeging aan het slot van de considerans (Prof. Sneller, te aangehaalder plaatse, blz. 32):

„**Zonder in elk geval hem** (d.i. den toegetredene) **te willen onttrekken aan het heilige Roomsche Rijk"** (van Duitsche natie).

Hieruit blijkt n.l. ten duidelijkste, dat bij geen der onderteekenaren de bedoeling voorzat zich buiten het Duitsche Rijk te stellen.

En in het algemeen kan gesteld worden, dat een zoodanige min of meer Duitsch-vijandige houding in die dagen, noch later, tot uiting kwam.

Prof. Sneller voegde zelfs nog bij het zooeven gegeven citaat als noot er bij:

„Het scheen met het oog op de komende vredesonderhandelingen te Keulen en de gehoopte voorspraak van den Duitschen Keizer (Rudolf II, 1576—1612) gewenscht de saamhoorigheid met Duitschland nadrukkelijk uit te spreken. Bovendien legden sommige leden op hun saamhoorigheid met het Rijk vollen nadruk. Zoo bevatten de resolutiën van de Staten van Utrecht van 13 October 1578 de mededeeling „dat eenige gesanthen zwaricheyt maecten deur dien.... dat hierinne (n.l. in de te sluiten unie) oeck gelegen zoude wesen eenich naedeel van den Heyligen Rijcke ende die subjectie, die eenige van deselve provinciën den voorsz(egden) rijcke schuldich zijn"; en verklaarden ridderschap en stad van

Nijmegen, „dat sy niet en verstaen, noch oec oer meininge niet en is, dat die van de ritterschappen en de stadt Nijmegen, noch ooc eenige andere steden, die den Ryck subject mogen zyn ende hen in dese unie begeven hebben oft noch begeven sullen, daermede van den Heyl. Roomsche Rycke afgesneden oft afgesondert sullen worden, maer dat sy in deselve forme ende manieren onder den Rycke blyven sullen als sy tot hiertoe geweest hebben oft noch sijn".

De Unie van Utrecht is derhalve te beschouwen als een uiting van het besef, dat een samengaan der Noord-Nederlandsche gewesten op bepaalde overeen te komen voorwaarden volstrekt noodig was om den strijd tegen het machtige Spanje met eenige kans op succes te kunnen voeren, waar men van hulp van Duitsche zijde niet veel verwachten kon. Inderdaad verliep dan ook de zending van Marnix van St. Aldegonde naar de Rijksdag-zitting te Worms (1578), waarbij deze een beroep deed op de hulpvaardigheid van het Duitsche Rijk, zonder eenig resultaat.

DE FRANSCHE KULTUREELE INVLOED IN NEDERLAND WINT VELD. HET HUIS BOURBON IN FRANKRIJK OP DEN TROON.

Tot recht begrip van de moeilijkheden, waarvoor onze voorouders zich geplaatst zagen, is het noodig het gebeuren in die jaren eenigszins uitvoeriger in het geheugen terug te roepen.

Niettegenstaande de verklaringen van trouw aan het Duitsche Rijk, in het vorige hoofdstuk geciteerd, zou toch al spoedig blijken, dat belangrijke invloeden werkzaam waren om aan de politiek der Nederlandsche gewesten, met name van Holland en Zeeland, een heel andere richting te geven. In het uitvoerige werk van Prof. P. J. Blok „Geschiedenis van het Nederlandsche Volk", 3e druk, Boek VI, blz. 112 en vlg. lezen we daaromtrent:

„Doch de Prins (van Oranje) was, gelijk altijd, overtuigd, dat Holland en Zeeland, hoe nauw ook verbonden, den ongelijken strijd op den duur niet konden volhouden. Men moest krachtige hulp van buiten hebben. Tegelijk met de unie (van Holland en Zeeland alleen) besloot men dan ook op zijn voorstel „te procedeeren tot verandering van Heeren over sulks te doen handelen met den Koning van Vrankrijk, zijn broeder of een ander Potentaat, die deese landen van Holland en Zeeland onder synen gebieden ende protectie soude

ontfangen". Inderdaad bood men Mei 1576 den hertog van Alençon, broeder van den Franschen Koning, onder beperkende voorwaarden de souvereiniteit over Holland en Zeeland aan.

Te meer was dit verwonderlijk, waar de Parijsche bloedbruiloft, de Bartholomeüsnacht van 24 Augustus 1572, de massamoord der Hugenoten, nog versch in het geheugen lag.

De onderhandelingen der afgezanten met Frankrijk wilden niet vlotten en onder de bedreigingen van de op den Franschen invloed naijverige Koningin Elisabeth van Engeland werd het aanbod door den hertog van Alençon afgewezen.

Een ontzettende verwarring was het gevolg, waarbij verschillende buitenlandsche figuren voor het stadhouderschap naar voren kwamen: Don Juan van Oostenrijk, een halfbroeder van den Spaanschen Koning, die echter door Philips niet voldoende gesteund werd; de 20-jarige aartshertog Matthias van Oostenrijk, een broeder van Keizer Rudolf II, die door de Generale Staten uitverkoren was tot stadhouder, maar niet den steun van Prins Willem kreeg en die het daarom maar beter vond weer spoedig te verdwijnen, en eindelijk Frans van Anjou, die verder reikende plannen had door een beraamd huwelijk met Koningin Elisabeth. Toen dit huwelijk echter niet tot stand kwam, en ook een poging om zich met behulp van Fransche troepen van Antwerpen meester te maken mislukte, verliet hij de Neder-

landen en stierf in het volgende jaar.

Na den dood van Prins Willem (1584) bleef nog alleen hulp van Engeland te verwachten. Bij de aanbieding van de Souvereiniteit over de Nederlandsche gewesten aan Koningin Elisabeth, zond deze, terwijl zij het aanbod weigerde, haar gunsteling Leicester met Engelsche hulptroepen naar Holland. Door de Generale Staten in 1585 tot Generaal-stadhouder aangesteld, verdween deze Engelschman echter na een tweejarig weinig succesrijk verblijf weer van het tooneel.

Met het binnenhalen van Frans van Anjou en daarna van de Engelsche hulptroepen onder den graaf van Leicester, waren de eerste schreden op het pad gezet, dat op den duur voor de Nederlanden noodlottig moest worden en dan ook is geworden. Want daardoor werd de deur geopend voor Fransche en Engelsche inmenging in de Nederlandsche aangelegenheden; een inmenging, die het Nederlandsche volk duur heeft moeten betalen.

Niet alleen toch was deze niet steeds van vriendschappelijken aard en kostte ze dus stroomen Nederlandsch bloed. Na 1650 n.l. vallen niet minder dan 7 oorlogen met Frankrijk en 4 oorlogen met Engeland, terwijl toch ook de Engelsche oorlogen tegen onze stamverwanten in Zuid-Afrika niet buiten beschouwing gelaten mogen worden. Of meer sprekend uitgedrukt: met Frankrijk verkeerden wij gedurende 38 jaren in oorlog, waarbij dan nog de annexatie, die

feitelijk van 1795 tot 1813 duurde, gevoegd moet worden, terwijl er met Engeland 14 oorlogsjaren waren, behalve de 4 oorlogsjaren in Zuid-Afrika. Maar ook gedurende de jaren van vrede, waarin ons volk dwaas genoeg was om al het aangedane leed te vergeten en een onbegrijpelijk ruime vergevingsgezindheid betoonde, hadden die beide kwalen een uiterst noodlottigen invloed.

Het is bekend, hoe breede kringen van den Nederlandschen adel en zelfs de stadhouders van Duitschen bloede zich beijverden om, zoodra de vrede gesloten was, de poorten wijd open te zetten voor de indringende agressieve Fransche kultuur. In het werk „'s-Gravenhage vroeger en nu" lezen we daaromtrent b.v. wat de 17e en 18e eeuw betreft:

„Reizende tooneel- en operagezelschappen, meestal van Franschen oorsprong, lieten zich voor korteren of langeren tijd in Den Haag in tenten of in primitief ingerichte kleinere gebouwen neer, om voor de stadhouderlijke hofkringen en voor het personeel der toenmaals in Den Haag resideerende gezantschappen hunne vertooningen van lichtere zang- en herderspelen te geven. Zij genoten daarbij natuurlijk meestal de bescherming dier kringen, hadden echter ten anderen meermalen verguizing te verduren van de zijde der predikanten en kerkeraden, vooral wanneer rampen de samenleving bedreigden. Een langdurig ongestoord voortbestaan was hun dan ook zelden beschoren, maar evenzeer werd

een verbod van overheidswege veelal weer spoedig door een nieuwe vergunning van andere stedelijke of gewestelijke autoriteiten ongedaan gemaakt. Bekend is, hoe de Prinsen Maurits, Frederik Hendrik, Willem II en ook de Koning-Stadhouder Willem III telkens weer aan de Fransche artisten bescherming verleenden, wanneer deze, dank zij kerkelijken invloeden, de wijk naar het buitenland hadden moeten nemen."

Van Willem II deelt Mr. D. Veegens in zijn „Historische Studiën" mee, dat deze een Fransch gezelschap op eigen kosten in Den Haag onderhield, hetgeen bij vele edellieden en autoriteiten tot ergernis aanleiding gaf. Een warm adellijk oranjevriend, Janus Vlitius, liet zich daarover in een brief aan zijn vriend Heinsius hoogst ongunstig uit en schreef o.a.: „Steeds is hij (de Prins) door Fransche spelers en pluimstrijkers omringd; ook heeft hij, naar men zegt, een openbaar tooneel, ofschoon door het openbaar gezag verboden, uit eigen middelen opgericht. Hoe is hij van vader (Fredrik Hendrik) en grootvader verbasterd! .... In het vaderland teruggekeerd, zult ge zien, hoe wij door den omgang met allerlei Franschen in het naäpen der Fransche zeden gevorderd zijn."

Meermalen werd trouwens door tijdgenooten over Willem II's verslaafdheid aan tooneel, kaartspel en jacht geklaagd, zoodat hij volgens de getuigenis van den toenmaligen Franschen gezant de staatszaken verwaarloosde.

Ook tijdens het volgende stadhouderlooze tijdperk kregen Fransche tooneelspelers van het Hof van Holland vergunningen om op te treden, hoewel deze niet van langen duur (1657—1662) waren. In elk geval echter hadden van 1672 tot 1678 tijdens den oorlog met Frankrijk geen vertooningen plaats. Maar nauwelijks was de vrede van Nijmegen gesloten, of Willem III verleende de Fransche troep weer toegang tot ons land, waaraan de Prins zelfs steun gaf. In de jaren 1683 en volgende waren er zelfs verschillende Fransche tooneel- en operagezelschappen in Den Haag gevestigd, die elkander beconcurreerden. Al ging het succes op en neer, zeker is, dat deze Fransche kultureele beïnvloeding onder Willem V omstreeks 1780 een tijdperk van bloei doormaakte.

We komen hierop in het volgende nog terug.

OOK DE POLITIEKE INVLOED VAN FRANKRIJK IN NEDERLAND GROEIT. DE WESTFAALSCHE VREDE.

In het vorige hoofdstuk konden we reeds de toeneming van den **kultureelen invloed** van Frankrijk in Nederland vaststellen.

Maar ook de Fransche **politieke invloed** was na den dood van den Zwijger niet tot stilstand gekomen. Wel maakten de inwendige godsdienstige woelingen in Frankrijk, die onder Koning Hendrik III van Valois (1574—1589) nog steeds voortduurden, het den vorst onmogelijk een eenigszins krachtige buitenlandsche politiek te voeren, maar na diens gewelddadigen dood en de overname der macht door den eersten Koning uit het huis Bourbon, Hendrik IV, scheen hierin een wending te komen, toen de Spaansche Koning Filips II het geraden achtte in de Fransche woelingen in te grijpen door het zenden van een leger onder den roemrijken Alexander van Parma. Aan niet minder dan aan het vestigen van een Spaansch protectoraat over Frankrijk werd toen gedacht. De Paus en enkele andere vorsten kwamen bovendien Parma te hulp, de eerste o.a. door het uitspreken van den banvloek over Hendrik IV, maar Parma stierf reeds in hetzelfde jaar nog.

Het denkbeeld echter, dat het daarbij wellicht

om Frankrijks onafhankelijkheid was gegaan, werd weldra in het Fransche volk levendig, en aangezien de meerderheid der Franschen geen niet-katholieken vorst wenschten, ging Hendrik IV tot de katholieke kerk over, zoodat hij van nu af den steun van het geheele Fransche katholicisme kreeg. De Paus trok den over den vorst uitgesproken ban in. Militaire successen, ten deele met Engelsche en Nederlandsche hulp bevochten, maakten een einde aan den oorlog met Spanje en aan den burgeroorlog. Maar van de 2150 Fransche gemeenten, met een meerderheid van Hugenoten, waren nog slechts 760 overgebleven, wier voortbestaan door het Edict van Nantes werd gewaarborgd.

Met de overwinning van het nationale koningschap en de stabiliseering der koninklijke macht won ook de Fransche politieke invloed naar buiten veld. De vijandschap tegen Spanje en tegen het huis Habsburg was wel de overwegende factor daarbij, en derhalve ook de ondersteuning der Nederlanden in hun strijd tegen Spanje. Maar de dood van den Franschen koning door een fanatiek katholieke moordenaarshand maakte 1610 een einde aan zijn plannen. Aangezien zijn zoon Lodewijk pas 9 jaar was, aanvaardde zijn moeder Maria de Medici het regentschap, die als streng katholiek toenadering tot Spanje zocht en aan het bondgenootschap van haar overleden gemaal met de Protestantsche Duitsche vorsten een einde maak-

te. Een nieuwe tijd van burgertwisten trad na Lodewijk's meerderjarigheidsverklaring en aanvaarding van den troon (als Lodewijk XIII, 1614—1643) in. De Hugenoten en de adel staken opnieuw de ontevreden hoofden op en de vrij zwakke vorst zocht en vond steun bij enkele bekenden zijner omgeving, eerst bij den lichtzinnigen en verkwistenden De Luynes, die echter reeds in 1621 sierf, en weldra (1624) door den beroemd geworden kardinaal De Richelieu werd opgevolgd. Reeds te voren was de burgeroorlog door een vergelijk met de Hugenoten geëindigd. Spoedig daarop had ook een terugkeer tot de politiek van Hendrik IV plaats.

Richelieu's roem is gegrond op de taaie volharding, waarmee hij de verwezenlijking van zijn klaar opgesteld program nastreefde. Naar binnen bestond dit in de bevestiging der onbeperkte macht van den koning, ten einde de eenheid van den Franschen staat te bevorderen; naar buiten in de uitbreiding der Fransche macht door den strijd tegen het huis Habsburg in Spanje en in Duitschland. Vandaar het ingrijpen van Frankrijk in den dertigjarigen oorlog, ten einde tot een afronding van het Fransche gebied te geraken. Wel is waar beleefde Richelieu niet de verwezenlijking van zijn plannen, aangezien hij in 1642 stierf, maar zijn geest bleef vaardig over zijn opvolger, zoodat Richelieu's denkbeelden nog bij het sluiten van den Westfaalschen vrede verwezenlijkt werden.

In het Fransche volk bleven Richelieu's denkbeelden voortleven als „Richelieu's testament" of ook als „Frankrijk's eeuwige these", waaronder dan verstaan wordt, dat de Fransche politiek ten doel moet hebben, zich onophoudelijk in de Duitsche vraagstukken in te mengen, en steeds weer de Duitsche tweedracht voor die inmenging te benutten; bovendien Duitschland zooveel en zoo groot mogelijke moeilijkheden te bereiden, ten einde het einddoel, de verhindering der totstandkoming van de eenheid der Duitsche volksstammen te bereiken. *)

Vanzelfsprekend ligt hierin opgesloten, dat Frankrijk's streven moet zijn zooveel mogelijk Duitsche gebiedsdeelen van het historische Duitsche Rijk af te scheiden, om ze òf zelfstandig te maken òf onder Fransche of andere vreemde opperhoogheid te plaatsen.

Vandaar de volgende bepalingen in het tractaat van den Westfaalschen vrede (1648), op Fransch initiatief, opgenomen:

1. Frankrijk verkrijgt de bisdommen en Rijkssteden Metz, Toul en Verdun met de Oostenrijksche landgraafschappen in de Opper- en de Neder-Elzas en ook den Sundgau met de stad Breisach, benevens de landvoogdij over tien in den Elzas gelegen Rijkssteden, terwijl dezen

---

*) Zie Jacques Bainville „Histoire de deux peuples", Paris, 1915. Duitsche Vert. 1939. Het Fransche werk beleefde 97 drukken. De schrijver was lid der Acad. Française.

steden hun verhouding tot het Duitsche Rijk verzekerd blijft.

2. Zwitserland en de Noord-Nederlandsche gewesten worden erkend als zelfstandige, van het Duitsche Rijk onafhankelijke staten.
3. Het protestantisme, zoowel het Luthersche als het Calvinisme, worden gelijkgerechtigd verklaard met het katholicisme. De Duitsche landsvorsten wonnen hierdoor in macht tegenover den Keizer, daar zij zelfs het recht verkregen op eigen hand bondgenootschappen met vreemde mogendheden aan te gaan.

Alles tezamen derhalve een aanzienlijke verzwakking van het Duitsche Rijk. Het besef der saamhoorigheid met het Duitsche Rijk, dat bij de afsluiting der Unie van Utrecht nog levendig was, bleek bij de Nederlandsche gewesten bij den vrede van Munster al eenigszins verloren gegaan te zijn. Maar het was Frankrijk geweest, dat ons volk dezen vrede had opgedrongen.

Voor deze zonde tegen het bloed en ook voor het gebrek aan werkelijkheidszin bij onze leidende staatslieden zou ons volk echter zwaar boeten. Want alleen een verblinde zelfoverschatting kon aanleiding geven tot den waan, dat een volk, klein in aantal, en omgeven door tal van machtige naburen, op den duur in staat zou zijn zijn onafhankelijkheid tegen de toen reeds imperialistische neigingen vertoonende naburen te handhaven. En Richelieu's zoozeer doorzichtig spel, en ook de politiek in Engeland door Cromwell

gevoerd, had ons een waarschuwing moeten zijn.

De gevolgen van deze kortzichtigheid zouden zich dan ook weldra vertoonen. Niet in den aanvang nog, zoolang de ellende van den oorlog ons land bleef teisteren en bijzondere krachtsinspanningen en energie bleef vorderen, eerst tegen Spanje en daarna tegen Engeland en Frankrijk. Niet ook, zoolang de Hollandsche zeevaardersgeest geprikkeld werd door de ontdekking van nieuwe werelddeelen. Maar nadat al deze buitengewone heldendaden met succes bekroond waren en de regentenklasse beslag gelegd had op de vruchten van den ondernemingsgeest, verzonk ons volk allengs, niet in aanbidding van eigen kracht en energie, maar in de overgave aan bewondering voor hetgeen van vreemde, vooral Fransche en Engelsche zijde hier werd ingevoerd. Dat hierbij de toen reeds aanzienlijke Joodsche macht in ons land (Amsterdam en Den Haag) een groote rol speelde, staat vast. Deze is een afzonderlijke beschouwing overwaard, te meer daar in 1940 hieromtrent een uitvoerig gedocumenteerd werk is verschenen van Dr. H. Brugmans en Drs. A. Frank (Jodenvriend en Jood).

ONGUNSTIGE BEÏNVLOEDING DOOR DE HABSBURGSCHE POLITIEK EN DOOR JODEN EN VRIJMETSELAREN. DE FRANSCHE SYMPATHIEËN WINNEN VELD.

In een vorig hoofdstuk werd reeds vermeld, hoe in het bloeitijdperk der Nederlandsche kultuur en van den Nederlandschen ondernemingsgeest volksvreemde invloeden waren binnengedrongen, die ons volk van zijn Duitschen aard waren begonnen te vervreemden.

Een niet te miskennen ongunstigen invloed op de stemming in het volk der Nederlanden had de houding gehad, die de Habsburgers ten aanzien van die gewesten toonden. Inplaats van hun belangstelling voor die oude Duitsche gebieden te bewaren, richtten zij hun oogmerken veelmeer op het blijvend bezit van het verderaf gelegen Hongarije en van Spanje. Klaarblijkelijk woog bij hen het dynastieke belang meer dan het volksche.

Weldra echter ging zich in ons land zelf een toestand ontwikkelen, die hoogst noodlottig op ons volkswezen moest inwerken. Deze was het gevolg van de verdrijving der Joden uit de Zuidelijke landen Spanje en Portugal in 1492 en 1496.

Het is bekend, hoe na die verdrijving weldra een vloedgolf van Joden zich eerst over Brugge

en Antwerpen verspreidde, om daarna zich blijvend in Amsterdam en Den Haag te vestigen; een vloedgolf van zoodanigen omvang, dat in 1618 te Amsterdam reeds een derde synagoge kon worden geopend, terwijl korten tijd daarna nog een invasie van Duitsche en Poolsche Joden in de hoofdstad volgde. Ook is bekend, hoe het Portugeesche Jodendom te Amsterdam zich, evenals te voren in Zuid-Europa, door middel van den handel en van geldpraktijken snel wist te verrijken, zoozeer, dat het in de kringen van het Hof en van de bezittenden groot aanzien genoot en aanzienlijken invloed won.

Zeer opmerkelijk nu was de houding, die het Oranjehuis tegenover die Portugeesche invasie innam. Reeds onder het stadhouderschap van Prins Maurits was dit aanzien zoodanig gewassen, dat het kon geschieden, dat de Prins, evenals de Staten-Generaal en de Raad van State, in 1616 aangetroffen werd in den stoet, die de lijkbaar van Don Samuel Palache, zoogenaamd gezant van den Sultan van Marokko in Den Haag, volgde. [1]) Evenmin zal het nu verwonderen, dat bij het sterfbed van Prins Maurits de hulp van den Joodschen arts Dr. Joseph Bueno werd ingeroepen;

---

[1]) Eerst (in 1608) was dezen Jood door de Staten van Holland een vergunning geweigerd om zich in Nederland te vestigen, waarop hij zich door den Sultan van Marokko tot gezant liet benoemen, als hoedanig hij in 1609 terugkwam. (Zie Brugmans en Frank, Geschiedenis der Joden in Nederland, blz. 212 en 399.)

dat de Oranje-prinsen en prinsesjes op het buitengoed „Carolinenburg" van de Teixeira's als speelkameraden werden genoodigd; dat op verzoek van Mevrouw Teixeira de weg in het Haagsche Bosch door het gemeentebestuur werd verbreed, „omdat zij anders aldaar met haar met zes paarden bespannen koets moeilijk kon keeren", enz. enz. [1])

Hoe intusschen die rijkdommen door de Joden verworven waren, leert de geschiedenis der speculaties aan de Amsterdamsche Beurs. Eerst was daar de beruchte windhandel in tulpenbollen, die aangewakkerd werd door de groote vraag uit Parijs naar de toenmalige modebloem, maar weldra werd deze gevolgd door een speculatiewoede in waardelooze aandeelen van nieuw opgerichte of nog op te richten handelmaatschappijen, waaronder de Mississippi-aandeelen wel de meest beruchte zijn.

Hoe groot overigens ook de politieke macht der Joden in de 17-de eeuw was, kan blijken uit het feit, dat het een Jood, Antonio Isaac Lopez Suasso, was, die aan Prins Willem III in 1688 twee millioen gulden verstrekte voor de volvoering van diens plannen in Engeland.

Het is vanzelfsprekend, dat zoodanige en andere Joodsche vriendelijkheden niet zonder vergelding konden blijven, waarvan hierboven al eenige staaltjes werden vermeld. Reeds waren er

---

[1]) **Br. en Fr. als voren, blz. 416.**

rijke Joodsche families hier te lande gekomen, die hunne vestiging in de residentie afhankelijk hadden gesteld van de vervulling der voorwaarde, dat de gemetselde steenen bruggen, die toegang tot Den Haag gaven, door houten ophaalbruggen zouden vervangen worden. Hieraan werd door het gemeentebestuur dan ook prompt voldaan.

Maar het meest krasse voorbeeld van hun machtsbesef en machtsuitoefening was wel het feit, dat in de geschiedenis van Den Haag en Amsterdam is ingegaan als het aanbrengen en in standhouden door het gemeentebestuur van de zoogenaamde „jodenpaaltjes", waarvan de beteekenis eerst in de allerlaatste jaren door de onderzoekingen van den volkschen schrijver P. E. Keuchenius vastgesteld is kunnen worden. Deze aan de toegangswegen der stad paarsgewijs geplaatste houten paaltjes, waarvan telkens één van een ijzeren ketting en het andere van een haak voorzien was, beteekenden namelijk een symbolische afsluiting van het daar binnen gelegen stadsgebied. De bedoeling hiervan was, dat het geheele daarbinnen gelegen gebied, met al wat erop gebouwd of aangebracht was, in eigendom aan het Jodendom behoorde.

Dat deze ware reden natuurlijk niet aan de vroede vaderen werd meegedeeld, is vanzelfsprekend. Maar het feit, dat het gemeentebestuur tot voor kort aan dien Joodschen eisch bleef voldoen, teekent toch zeker wel den graad van

dienstbaarheid, waarin onze regenten zich tegenover het Jodendom hadden begeven.

Zeer noodlottig voor ons volkswezen werd bovendien de van de Engelsche Grootloge uitgaande stichting van een aantal vrijmetselaarsloges. Volgens het „Internationales Freimaurerlexikon" werd met zekerheid de eerste loge in de Nederlanden in 1734 in Den Haag gesticht, in 1735 een tweede loge in Den Haag en een in Amsterdam, welke laatste echter onmiddellijk door een opgewonden menigte overvallen en verwoest werd, tengevolge waarvan de Staten de vrijmetselarij verboden. Evenwel legde de erfelijk aan het bewind gekomen stadhouder Willem IV de loges geen hinderpalen in den weg, zoodat er in 1756 in de Noord-Nederlanden reeds 10 loges waren, die in een Grootloge werden vereenigd.

In de tweede helft der 18de eeuw groeide dit aantal tot 70 loges in het moederland en 20 in de koloniën. Toen het Nederlandsche grondgebied na 1793 door de Fransche legers bezet werd, stichtte het Fransche Groot-Oosten eigen loges in ons land en in 1807 deden hier de hooggradige broeders hun intrede, terwijl na 1806 nog een aantal officierenloges werden gesticht.

Naar bekend, beoogt de vrijmetselarij de uiteindelijke stichting van een wereldrepubliek, waarin alle door de natuur gewilde verschillen tusschen de menschen van verschillend ras en bloed, en dus ook de verschillen in wezen, zijn uitgewischt. Ronduit verklaart de hooggraad-

vrijmetselaar graaf Coudenhove-Kalergi, de stichter van Pan-Europa, dat hij voor den mensch der toekomst een eurasisch (Europeesch-Aziatisch) negroïden bastaard heeft uitgezocht.

Met het oog op dit einddoel was de vrijmetselarij van haar ontstaan af er op gericht haar leer van de gelijkheid van alle menschen en van een daaruit voortvloeiende ongebreidelde humaniteit ingang te doen vinden. Dit nu lag juist in de lijn van het Jodendom, dat die algemeene humaniteit noodig had, om overal geduld te worden.

De kroon op hun werk zetten de vrijmetselaren — zooals o.a. ook bovengenoemde graaf Coudenhove-Kalergi in het openbaar uitsprak — door het Jodendom als de uitverkorenen voor het bestuur van hun wereldrepubliek aan te wijzen.

Alles genoeg om in te zien, dat de op de vernietiging van het eigen volkswezen gerichte vrijmetselarij gedurende twee eeuwen haar heillooze werkzaamheid hier kon voortzetten, en dat de door de Vrijmetselarij voorbereide geestesgesteldheid een gunstigen bodem vormde voor de doordringing van ons volk met de denkbeelden der Fransche revolutie.

Spoedig echter zou de hooge vlucht, die de Nederlandsche handel en de Nederlandsche welvaart door het aanzienlijk koloniaal bezit hadden genomen, noodlottig voor ons volk blijken. Een niet te miskennen verslapping van de Neder-

landsche geestkracht begon zich te vertoonen, die weldra na onzen „gouden tijd" haar intrede deed, en die zich vooral uitte in de verwaarloozing van leger en vloot en in de tegenstelling, die zich hoe langer hoe meer openbaarde tusschen de koopmansaristocratie en het meer aan de zijde van het volk staande Oranjehuis, hoezeer ook de uiterlijke Joodsche sympathieën dier vorsten een doorn in het oog van het volk waren.

Wanneer we dan ook thans meermalen zien beweren, dat de huidige strijd tegen het Jodendom in strijd zou zijn met onze traditie, dan is daarbij een ergerlijke verwarring van „Oranjehuis" met „volkswezen" in het spel. Want zelfs in onze „gouden eeuw" waren nog ettelijke beperkingen van de Joodsche vrijheid in vele gemeenten van kracht. En het heeft tot 1796 geduurd, alvorens de Joden burgerrechten verkregen en zulks nog wel alleen onder den dwang der Fransche revolutie en van het verlies van onze „onafhankelijkheid".

Naar buiten vertoont die verslapping zich wel het eerst in de vrij onbeteekenende rol, die de Nederlanden in den Spaanschen successieoorlog hebben gespeeld, toen het recht van bezetting der zeven barrière-vestingen in de Zuidelijke Nederlanden *) het eenige was, wat Nederland won.

*) Dit recht was overigens reeds in 1697 door Willem III in een bijzonder verdrag met Spanje vastgelegd, maar werd in 1701 door een overmoedigen streek van Lodewijk XIV weer te niet gedaan.

We moeten nu ons geschiedkundig overzicht vervolgen, om te doen zien, hoezeer ons volk zijn 17-de eeuwsch aanzien reeds had ingeboet.

Na den vrede van Utrecht (1713) echter ging het Nederlandsche aanzien nog hoe langer hoe sneller bergafwaarts. Van den krijgshaftigen geest der Geuzen was weinig overgebleven; men leefde alleen nog maar voor de handelswinst. Bovendien groeide in het stadhouderlooze tijdperk (1702—1747) het particularisme der afzonderlije Nederlandsche gewesten in aanzienlijke mate, totdat bij den Oostenrijkschen successieoorlog (1741—1748) de stadhouder van Friesland en Groningen in 1747 als Willem IV tot Generaal-Stadhouder werd aangesteld tengevolge van den Franschen inval in de Zuidelijke Nederlanden (1745). Voor de politieke rol, die de Nederlanden speelden of konden spelen, was dit echter van geen beteekenis,

Op verlangen van Keizer Jozef II van Oostenrijk — de Zuidelijke Nederlanden waren immers na den vrede van Utrecht, die een einde had gemaakt aan de Fransche hegemonie in Europa aan Oostenrijk ten deel gevallen (1714 vrede van Rastatt) — hadden de Nederlandsche Staten de barrière-vestingen moeten ontruimen, en alleen door betaling van een schadeloosstelling hadden zij gedaan gekregen, dat de Scheldemonden gesloten bleven. Overigens hadden de Staten zich al dadelijk in den Oostenrijkschen successieoorlog neutraal verklaard en daarmee afstand gedaan van de mogelijkheid om op de vredesvoor-

waarden en dus ook op het lot van onze stamverwanten in de Zuidelijke Nederlanden eenigen invloed uit te oefenen.

Terwijl aldus Nederland's aanzien voortdurend daalde, was Engeland in macht toegenomen; maar ook Frankrijk, hoewel aanzienlijk teruggedrongen, liet zijn invloed in Nederland nog geducht gelden door de ruime verbreiding, die de welig voortwoekerende vrijmetselaarsdenkbeelden in de Nederlanden vonden. Bij de toch reeds aanzienlijke inwendige verdeeldheid, die hier heerschte, kwam zich (± 1770) nog een nieuwe democratische partij voegen, die zich — let wel — de „patriotten" noemde, maar geheel naar Frankrijk georiënteerd was en zich met de koopmansaristocratie tegen Oranje keerde.

Inmiddels was Willem IV (1751) gestorven en door zijn zoon, Willem V, die eerst in 1759 meerderjarig werd verklaard, opgevolgd. Niet lang daarna brak de Amerikaansche vrijheidsoorlog uit (1774), die zich aanvankelijk voor Engeland gunstig liet aanzien. Desniettegenstaande verklaarde het reeds in den beginne (September 1774) bijeengeroepen Congres der dertien Engelsche koloniën in Noord-Amerika, in 1776, deze „Vereenigde Staten" onafhankelijk van het moederland. Engeland wist nu in allerijl met de hulp van verschillende Duitsche vorsten een leger van 55000 man — hoofdzakelijk Duitschers — op de been en naar Amerika over te brengen, zoodat de toestand voor de Amerikanen, die slechts

over 17000 man beschikten — slecht gewapend en uitgerust — wanhopig scheen. Maar uit Frankrijk — dat door den Oostenrijkschen successieoorlog zijn hegemonie over Europa had verloren en daarom op wraak belust was, en dat zich door de verbreiding van de materialistische denkbeelden der zoogenaamde encyclopedisten Diderot, d'Alembert, Rousseau, Voltaire, enz. bemind had weten te maken — en ook van de Spaansche regeering kwam hulp voor de Amerikanen opdagen, eerst geheim door levering van oorlogsmateriaal, daarna openlijk (1778) door erkenning van de Amerikaansche regeering, waarmee een verdrag werd gesloten. Zoo werd uit den Engelsch-Amerikaanschen oorlog een Engelsch-Fransche geboren en het duurde niet lang, of Spanje sloot zich bij Frankrijk aan om het door de Engelschen veroverde Florida, Gibraltar en Minorca(een der Balearen) terug te winnen.

Toen nu Rusland, Zweden en Denemarken in 1780 op grond van de door hen opgestelde en aanvaarde zeerecht-beginselen een neutraliteitsverdrag sloten, waartoe ook na lang talmen Nederland toetrad, verklaarde Engeland dezen allen den oorlog. Ook Pruisen, Oostenrijk, Portugal en Sicilië traden later tot dit verdrag toe. Maar niettegenstaande den roemrijken strijd van admiraal Zoutman bij Doggersbank (1781) was het einde van den oorlog voor de Nederlanden bitter, daar dit op het verlies van Negapatnam uitliep. Bovendien had ons aanzien naar buiten

weer een gevoeligen knak gekregen.

Want tengevolge van de samenwerking der koopmansaristocratie in Amsterdam met de zoogenaamde „patriotten", die Oranje vijandig gezind waren, en voortdurend op hulp van Frankrijk hoopten, terwijl de Oranjemannen op hulp van Pruisen bouwden — Willem V was met een zuster van koning Frederik Wilhelm II van Pruisen gehuwd — wisten de eerstgenoemden te bereiken, dat de Staten van Holland den Prins het opperbevel over het leger ontnamen. Men stelde dezen n.l. voor de door de Nederlanden ondervonden tegenslagen verantwoordelijk, die in werkelijkheid waren toe te schrijven aan de verwaarloozing van leger en vloot. Een zeer onheusche bejegening, die ten overvloede de gemalin van den Prins bij een reis door het Nederlandsche gebied ondervond, was oorzaak, dat haar broeder, de Pruisische vorst, een leger hierheen zond om de orde te herstellen (1787). Zonder eenigen weerstand bijna werd geheel Nederland bezet en Prins Willem V in zijn stadhouderlijke waardigheid hersteld. De Fransche regeering echter liet de „Patriotten" en hun medestanders wegens geldgebrek in den steek en de Pruisische legers trokken weer af zonder eenigen verderen eisch te stellen. Maar de Fransche sympathieën bleven hier bestaan en zelfs voortwoekeren.

NEDERLAND'S ROL IN EUROPA UITGESPEELD. DE INWENDIGE VERDEELDHEID NEEMT TOE, ALSOOK DE DOOR DE FRANSCHE REVOLUTIE ONTKETENDE STRIJD.

Na het uitbreken der Fransche revolutie, die vergezeld was van een oplaaiïng van den Franschen oorlogs- en veroveringsgeest, werden de noordelijke en zuidelijke Nederlanden al op 1 Februari 1793 in den oorlog betrokken, die door de onder Engelsche leiding tot stand gebrachte coalitie tegen het republikeinsche Frankrijk werd gevoerd. De oorlogsverklaring tegen Engeland, Spanje en de noordelijke Nederlanden ging van Frankrijk uit. Pruisen, Oostenrijk (waartoe België behoorde) en nog eenige andere Staten, sloten zich bij de coalitie aan.

Zonder op de wapenfeiten van dezen oorlog uitvoerig in te gaan, brengen we hier alleen in herinnering, dat na eenige tegenslagen voor de Franschen — die aan den verwarden toestand in Frankrijk zelf te wijten waren, door het gebrek aan eenheid in de legerleiding — bij de coalitie een ommekeer plaats had.

In den winter van 1794 gelukte het generaal Pichegru de Engelsche troepen, die de Nederlanden binnengedrongen waren, terug te werpen en zich van het geheele Noord-Nederlandsche gebied meester te maken. Gesteund door hun

Nederlandsche geestverwanten, de zoogenaamde Patriotten, stichtten de Franschen hier de Bataafsche Republiek. Om de alom opgerichte vrijheidsboomen dansten bij het binnenrukken der Fransche legerscharen de „Patriotten" met hun aanhang; met gejubel werden onze erfvijanden hier te lande ontvangen, nadat nog kort te voren in naam van de Joodsch-maçonieke leuze „Vrijheid, gelijkheid, broederschap!" in de Fransche hoofdstad ettelijke duizenden het leven hadden gelaten *) Niet tevreden waren daar de raddraaiers geweest, alvorens Koning Lodewijk XVI en zijn gemalin Marie Antoinette, de dochter van de Oostenrijksche Keizerin Maria Theresia, het leven onder de guillotine hadden geboet, en ook hier moest de Oranjevorst Willem V het ontgelden, zoodat hij genoodzaakt was, na afstand gedaan te hebben van zijn waardigheid, de wijk te nemen naar Engeland.

Trouwens, dat die leuze het grootste vrijmetselaars- en Jodenbedrog was (men zie o.a. de „Protokollen der Wijzen van Sion", 1e Prot. § 28),

---

*) Het is bekend, dat deze leuze reeds omstreeks 1740 in Fransche vrijmetselaarsgeschriften voorkwam, terwijl in de Protocollen van de Wijzen van Sion die leuze wordt aangegeven als te zijn een oud Joodsch geestesproduct, met de bedoeling door de verspreiding daarvan verwarring en verderf onder de niet-Joden teweeg te brengen. (Eerste Prot. § 28, Uitg. Misthoorn.)

Vast staat, dat onder de voorbereiders en de actieve deelnemers aan de Fr. Rev. ettelijke tientallen vrijmetselaren waren: zoo b.v. de Broglie, Condorcet, Mirabeau, de Beauharnais, de Larochefoucauld, Marat, Danton, Robespierre, enz.

dat de wereld gekend heeft, bleek al korten tijd na haar verspreiding, toen dank zij de uit diezelfde kringen gesproten liberale economische theorieën van Adam Smith en David Ricardo de ergelijkste en ongenadigste uitbuiting en slavernij van den arbeider en de heerschappij van het kapitalisme een aanvang nam.

Het uitroepen der Bataafsche Republiek was gepaard gegaan met de afkondiging der „rechten van den mensch" en met de stichting van tal van republikeinsche vereenigingen, terwijl de regeering geheel in handen kwam van de Franschgezinden. **)

Het is niet moeilijk in dit alles het werk der vrijmetselarij te herkennen, waarvoor de bodem al jaren lang was voorbereid. Alles duidde intusschen op een aanzienlijk gevorderde verwording van het Nederlandsche volk, dat in staat bleek zijn oude erfvijanden met hun volksvreemde denkbeelden jubelend binnen te halen, om dan onmiddellijk zich aan allerlei vernede-

**) Dat de vrijmetselarij vijandig staat tegenover het koningschap, daar haar einddoel een wereldrepubliek is, mag bekend ondersteld worden. Ook dat zij in elk land beschikt over dochterorganisaties ter verbreiding van hare leerstellingen omtrent de gelijkheid van alle menschen. In ons land behooren b.v. hiertoe „De Maatschappij tot Nut van 't Algemeen" en de Volksuniversiteiten; in Frankrijk moet daaronder gerekend worden de „Ligue des Droits de l'homme" (Bond voor de rechten van den mensch), waaromtrent in het Bulletin van Maart 1923 van de „Grande Loge de France" voorkomt: „Het werk der Liga bestaat in de verwezenlijking der beginselen, die in de loges worden opgesteld".

rende bepalingen te onderwerpen. Want in Mei 1795 kwam een verdrag met Frankrijk tot stand, dat Nederland de verplichting oplegde de Fransche troepen te huisvesten, te kleeden en te voeden. Frankrijk kreeg het recht van vrije scheepvaart op de Hollandsche wateren en van vrije beschikking over de Nederlandsche zeehavens. Een oorlogsschatting van 100 millioen gulden had ons volk op te brengen, terwijl Vlaanderen en Maastricht aan den vijand werden overgelaten met het recht van bezetting onzer belangrijkste vestingen.

Dat onder deze harde voorwaarden de Hollandsche staatskas een bedenkelijke leegte ging vertoonen, is niet te verwonderen. Evenmin, dat de Engelschen van deze omstandigheid en van den geheelen oorlogstoestand gebruik maakten om zich in dienzelfden tijd reeds van onze handelsschepen en van onze koloniën Kaapland, Ceylon, Malakka, West-Sumatra en de Molukken meester te maken.

Bij den vrede van Campo Formio in 1797 tusschen Frankrijk en Oostenrijk, werd door een geheime clausule het Duitsch gebied links van den Rijn aan Frankrijk overgelaten. Kort daarop bracht Napoleon — die in 1796 bij den Franschen veldtocht in Italië het opperbevel over het leger had verworven en dezen door een roemrijke zegetocht had beëindigd — den oorlog naar Egypte en Syrië over. Engeland zette den oorlog voort en maakte door den zeeslag bij

Abukir onder Nelson's leiding, waarbij de Fransche vloot bijna geheel vernietigd werd, aan Napoleon's zegetocht een einde (1799).

Ondertusschen was in Europa een nieuwe coalitie tot stand gekomen, waarbij de meeste monarchen zich opnieuw tegen Frankrijk aaneensloten. In Italië brak het eerste de strijd uit (tweede coalitie-oorlog, 1798) tusschen koning Ferdinand IV van Napels en den Kerkelijken Staat, waarin zich weldra Oostenrijk, Engeland en Rusland gingen mengen, wegens in Weenen en in Ierland ontstane moeilijkheden, waaraan Fransche invloeden niet vreemd waren. Alleen Pruisen bleef neutraal. Vooral het optreden van den Franschen generaal Jourdan bij het congres te Rastatt, dat de definitieve vredesvoorwaarden voor den vrede van Campo Formio had vast te stellen (waardoor dit congres zonder beslissing uiteenging), maar ook het optreden van eenige Fransche gezanten in Weenen, die door het Directoire te Parijs gesteund werden, hadden tot groote ergernis tegen Frankrijk aanleiding gegeven. Zoodanig zelfs, dat bij het vertrek van die gezanten op aandringen van het Oostenrijksche hof — omdat dit meende niet langer voor hun veiligheid te kunnen instaan — deze in den nacht zoodanig mishandeld werden, dat twee van hen aan de gevolgen overleden.

Toen nu keizer Paul I, de zoon van Katharina II, in 1796 den Russischen troon had bestegen, achtte deze dweeper met christendom en tsaristische

traditie, bovendien tegenstander van de Fransche revolutie, in 1798 het oogenblik gekomen om een verbond met Engeland te sluiten en Russische troepen onder den roemrijk bekenden generaal Suworow naar Italië te zenden. In enkele weken werden de Italiaansche en Fransche republikeinen door Suworow en de Oostenrijkers verslagen, die zich vervolgens tegen de Franschen, welke nabij Zürich stellingen hadden betrokken, keerden. Maar het gelukte Suworow — ondanks de hulp, die hij van een tweede Russisch leger onder Korsakow kreeg — niet de Franschen uit Zwitserland te verdrijven, en zelfs niet zijn leger met dat van Korsakow te vereenigen. Oneenigheid met Korsakow en met het kabinet te Weenen deden Suworow besluiten de overblijfselen van zijn leger naar Rusland terug te voeren, waar hij na eenige maanden (1800) stierf.

DE DOOR DE FRANSCHE REVOLUTIE ONTKETENDE STRIJD IN WEST- EN ZUID-EUROPA. NEDERLANDS ONDERGANG.

We zetten onze uiteenzetting van de Napoleontische oorlogen omstreeks de eeuw-wisseling voort.

Ook in Nederland hadden Engelsche en Russische troepen onder het opperbevel van den onbekwamen hertog van York tevergeefs getracht de Fransche legers onder generaal Brune te verdrijven. Maar nadat de Russen den Franschen ten offer waren gevallen, beëindigde de Engelsche opperbevelhebber den strijd door den wapenstilstand van Alkmaar (October 1799). Het gevolg was, dat Keizer Paul I zich uit de coalitie terugtrok om zich kort daarna — nadat Napoleon van zijn Egyptischen veldtocht in Frankrijk teruggekeerd was — vol bewondering aan Napoleon's zijde te scharen. Van de werkzame leden der tweede coalitie waren ten slotte alleen Oostenrijk en Engeland overgebleven.

Na den slag bij Marengo (Juni 1800) in de Po-vlakte, waarbij de Oostenrijkers tot tweemalen toe den Franschen aanval hadden afgeslagen, maar in den derden aanval bezweken, wilde Frankrijk met Oostenrijk een afzonderlijken vrede sluiten, die echter eerst tot stand kwam — Oostenrijk wilde niet buiten Engeland om den

oorlog beëindigen — nadat generaal Moreau in December 1800 bij Hohenlinden (ten Oosten van München) een nieuwen slag aan het Oostenrijksche leger had toegebracht. Bij den vrede van Lunéville werden de Etsch en de Rijn als de grenslijn van Frankrijk erkend.

Engeland moest nu den oorlog tegen Napoleon alleen voortzetten. Rusland was intusschen weer tot het oude denkbeeld van Katharina II van een gewapenden neutralen bond teruggekeerd, en overwoog zelfs Napoleon hulp te verleenen door het Engelsche imperium in Indië te bedreigen. Dit plan heette de reden, waarom Engeland in Maart 1801 zich een heftigen aanval op de Deensche vloot, die met 18 linieschepen in de haven van Kopenhagen lag, veroorloofde, omdat Denemarken weigerde uit den neutralen bond te treden. Engeland meende daardoor in de gelegenheid te komen de Russische Oostzee-vloot onschadelijk te maken, hetgeen echter niet tot uitvoering kwam, daar bijna gelijktijdig (1801) Keizer Paul I door samenzweerders in zijn slaapkamer vermoord werd; zijn zoon Alexander volgde hem op.

Engeland, de beheerscher der zeeën, sloot in 1802 met Frankrijk, den beheerscher van het Continent, den vrede van Amiens. Egypte en de Jonische eilanden bleven daarbij onder de Turksche souvereiniteit. Malta, dat door de Engelschen veroverd was, keerde in het bezit van de Johanniterorde terug, maar Trinidad en Ceylon

werden door Engeland **niet** teruggegeven(resp. aan Spanje en **Nederland**). Ceylon werd in 1802 zelfs tot kroonkolonie verklaard.

De 18de eeuw, dit is toch uit het voorgaande overzicht wel gebleken, was voor Nederland een tijdperk van aanzienlijken teruggang op politiek gebied. Maar niet minder openbaarde zich die teruggang ook op dat der kultuur.

Had de 17de eeuw mannen voortgebracht op politiek en krijgsgebied als de Oranje-stadhouders en de raadpensionarissen, onze bekende zeehelden en ontdekkingsvaarders, en op het gebied der kultuur mannen als de dichters Hooft, Vondel en Breero; bouwkunstenaars als De Key, Hendrik de Keyser, Jacob van Kampen, Pieter Post; schilders als Frans Hals, Rembrandt, Van Ostade, De Ruysdaels, Jan Steen, Vermeer, enz., te veel om te noemen, en op muzikaal gebied een J. P. Sweelinck, in de 18de eeuw was het scheppend genie grootendeels uitgebluscht. Uit dien tijd dateeren nog de raadhuizen te Weesp en te Groningen; ook enkele zwakkere schilderstalenten, maar een leidende rol op kunstgebied was voor de Hollanders niet meer weggelegd.

Het proces der verwording van het Nederlandsche volk, dat in de 18-de eeuw was begonnen en voortwoekerde, zette zich gedurende de 19-de eeuw voort. De belangrijkste symptomen ervan, de materialistische instelling der gedachten in het algemeen, de heerschappij van den handelsgeest, de ontvankelijkheid voor het volks-

vreemde en het banale, en de teruggang van het scheppend vermogen, gepaard met een geringschatting voor wat naar heldhaftigheid en bouwen op eigen kracht zweemt, al deze ondeugden namen allengs ontstellenden omvang aan.

Op politiek gebied was het einde der 18de eeuw voor ons volk allerbedroevendst geweest. Een volksvreemde bezetting, gesteund door een revolutionaire bende, had het Nederlandsche volk onder den schijn van als weldoener te komen, ondragelijke lasten opgelegd, die niet anders dan de Nederlandsche Staatskas konden ruïneeren, en alleen ter dekking van de Fransche krijgskosten hadden te dienen. En kort daarop matigde Napoleon zich bovendien het beschermheerschap over ons land aan.

Lijdelijk verdroeg ons volk dit alles. En onder de voortdurende bedreigingen van Fransche zijde besloot de raadpensionaris Schimmelpenninck Napoleon te verzoeken (1806) een zijner familieleden tot koning der Nederlanden aan te stellen. De keuze van Napoleon viel op zijn broeder Louis, aan wien **erfelijk** het koningschap over Holland werd opgedragen, hetgeen den raadpensionaris noopte zijn ontslag te nemen. Van de Nederlandsche bezittingen in Hindostan, Kaapland, Oost- en West-Indië had Engeland zich reeds jaren te voren meester gemaakt en deze schenen nu wel voor goed voor ons verloren. Een verder gevolg was, dat ons volk aan al de Napoleontische oorlogen moest deelnemen.

Niet minder ernstig waren de gevolgen van Napoleon's optreden voor onze Duitsche stambroeders. Nadat feitelijk door de verheffing der keurvorsten van Beieren en van Wurtemberg tot souvereine koningen de grondslagen van het Duitsche Rijk ernstig aangetast waren, voltooide Napoleon die oplossing van het Rijk door de stichting van een Rijnbond. Zestien Bondsstaten wist Talleyrand door fraaie voorspiegelingen te bewegen (1806) uit het Duitsche Rijksverband uit te treden en zich bij Frankrijk aan te sluiten onder het beschermheerschap van Napoleon. Het was voor deze Staten de eerste stap op den reeds door Richelieu aan de Fransche politiek voorgeschreven weg. De allereerste stap op dien weg hadden de Nederlanden bij den vrede van Munster gezet door hun uittreding uit het Duitsche Rijksverband; de volgende was de nauwe aansluiting dier landen bij de Fransche Republiek en de aanvaarding van Louis Napoleon als koning en een derde, die niet minder ernstig scheen, was de stichting van den Rijnbond. In het betreffende verdrag was de bepaling opgenomen, dat bij elken oorlog te lande, die een der contractanten zou hebben te voeren, de andere contractanten dezen onmiddellijk te hulp zouden snellen. Voor elk der deelnemende staten was een bepaald legercontingent vastgesteld.

In een afzonderlijke nota aan den Duitschen Rijksdag verklaarde Napoleon (1 Augustus 1806), dat hij het Duitsche Rijk als niet meer bestaand

beschouwde. Keizer Frans I deed uit eigen beweging afstand van den Duitschen Keizerstroon en noemde zich in het vervolg Keizer van Oostenrijk. Een Duitsch Rijksverband bestond feitelijk niet meer. Het Heilige Roomsche Rijk deutscher Nation had opgehouden te bestaan.

Een nieuwe slag ontving ons volk tengevolge van den oorlog tusschen Frankrijk, waartoe ook ons land behoorde, en Engeland, door de sedert 1793 verordende economische maatregelen van de Fransche Regeering tegen Engeland, die van beide zijden doorgevoerd, ten slotte in 1806 op de Engelsche blokkade van de kust tusschen Brest en Elbe uitliep, hoewel deze feitelijk alleen tusschen Brest en Ostende effectief was. Daartegenover verklaarde Napoleon de gezamenlijke Britsche eilanden geblokkeerd en alle verkeer met deze, ook door brieven, verboden. Alle van Frankrijk afhankelijke staten hadden bij de uitvoering dier blokkade hun medewerking te verleenen, dus ook Nederland en Oost-Friesland. Bij den vrede van Tilsit (zie hierna) legde Napoleon Pruisen en Rusland — dat zich door een geheim tractaat met Napoleon in 1807 had verbonden — de verplichting op om aan de blokkade van Engeland mee te doen.

NEDERLAND BIJ FRANKRIJK INGELIJFD. NEDERLANDS ZOOGENAAMDE BEVRIJDING.

Het vorige hoofdstuk eindigde met de economische maatregelen, door Napoleon tegen Engeland uitgevaardigd, het zoogenaamde continentaalstelsel, waardoor onze geheele handel met Engeland werd stilgelegd.

Engeland, van zijn kant, vreezende dat de Franschen aan de Oostzeekust vasten voet zouden vatten en door sluiting van de Sont den geheelen Engelschen handel met de Oostzeelanden zouden kunnen vernietigen, stelde aan Denemarken den eisch, dat het zich aan de zijde van Engeland zou scharen, en toen het kleine land dezen eisch afsloeg, werd Kopenhagen (begin September 1807) met een bombardement bedacht, terwijl de geheele Deensche vloot — 18 linieschepen en 10 fregatten — als buit weggevoerd werd.

Het spreekt van zelf, dat de blokkademaatregelen van Frankrijk, zoowel als die van Engeland aan den handel van Nederland een gevoeligen knak toebracht, ja, dezen bijna geheel dreigden te vernietigen. Wederom waren het deze beide staten, waarvan ons land en volk veel te lijden hadden. En hetzelfde gold in het bijzonder ook voor Denemarken.

In 1810 werden de Nederlanden bij Frankrijk ingelijfd, nadat Napoleon te voren reeds in een

oorlog met Pruisen den eenigen Duitschen staat, die nog in aanmerking scheen te komen om zich tegen de Fransche machtswellust te verzetten op den rand van den afgrond had gebracht (1806). Bij den vrede van Tilsit gaf Napoleon, alleen „uit achting voor den Keizer aller Russen", aan Pruisen de helft van het bijna geheel veroverde Pruisische gebied terug. In feite was nagenoeg geheel Pruisen door Napoleon veroverd.

De inlijving van Holland was in strijd met de inzichten van Louis Napoleon, die herhaaldelijk getracht had den Franschen Keizer tot mildheid inzake de blokkademaatregelen ten opzichte van Nederland te bewegen. Maar Napoleon was daarvoor niet te vinden; integendeel, hij maakte die maatregelen nog werkzamer door inlijving van de Hanzesteden Hamburg, Bremen en Lubeck, en van het hertogdom Oldenburg en een deel van Hannover. In al deze ingelijfde gebieden heerschte een ergerlijk systeem van despotisme en willekeur, waarover zelfs Napoleon's broeder Jerôme Bonaparte in een brief (December 1911) aan den Keizer klaagde met de waarschuwing, dat dit stelsel niet anders dan tot gewelddadige opstanden zou kunnen voeren.

Bovendien kon het niet anders, of het ongezonde tweevoudige blokkadestelsel moest binnen korten tijd tot een economische crisis in de meeste landen, ook in Frankrijk zelf, voeren, die dan ook in 1811 uitbrak.

Napoleon's tocht naar Rusland, zijn terugkeer

daarvan en de vele daarop volgende gevechten, die in de veldslagen bij Leipzig (1813) en bij Quatre Bras en Waterloo eindigden, zullen we stilzwijgend voorbijgaan, omdat ons volk daarbij geen beteekenende rol speelde. Wel had de Fransche opperbevelhebber in de Nederlanden Davout in het voorjaar van 1813 ons land met het grootste deel der Fransche troepen verlaten, maar van een reactie in ons volk viel weinig te bespeuren, niettegenstaande de Pruisische generaal von Bülow, die ter bevrijding van Holland hierheen was gezonden, den terugkeer van den Prins van Oranje (later Koning Willem I) uit Engeland had weten te bewerken.

In het algemeen is het merkwaardig vast te stellen, hoezeer de reactie van het Nederlandsche volk op de van Fransche zijde ondervonden langdurige smadelijke behandeling afstak tegen de houding van den Pruisischen Staat en het Pruisische volk na de in 1806 ondergane vernedering.

Werd in Nederland te nauwernood een stem van verzet vernomen, in Pruisen daarentegen werden dadelijk krachtige maatregelen ingeleid om tot een heropbouw en vernieuwing van staat en volk te geraken. Wij willen hier geenszins de fiere houding vergeten, die de raadpensionaris R. J. Schimmelpenninck bij de komst van Louis Napoleon innam; evenmin willen we de zoo zeer loffelijke poging kleineeren, die een warm gevoelend vaderlander, de diplomaat en dichter

Jhr. Strick van Linschoten, voormalig gezant van de Bataafsche republiek in Wurtemberg, in 1818 in dichtvorm (onder een deknaam) aanwendde[1], om ons volk te bezweren zich weder op zijn eigen aard te bezinnen en naar zijn Duitsche moederland terug te keeren. Ook staan ons voor den geest de krachtige maatregelen, die Koning Willem I, al spoedig nadat hij door de beschikkingen van het Weener Congres den troon had bestegen, ten bate van ons volk meende te moeten nemen; al bleek reeds in 1830, dat de eenzijdige richting daarvan het bestaan van den nieuwen staat in gevaar bracht. Maar het duurde toch tot 1845 eer een ander waarlijk Nederlandsch gevoelend politicus in welsprekende diep gevoelende taal zijn inzichten kenbaar maakte om daardoor ons volk den weg te wijzen, die hoog noodig ter bewaring van het Nederlandsche wezen en van Nederlands onafhankelijkheid gevolgd moest worden. In een brochure met den titel „Nederlands Toekomst, aan mijn landgenooten ter overweging voorgesteld" in 1845 bij M. Ballot te Deventer verschenen, wijst de onbekende schrijver[2]) op Nederlands gestadig afnemenden invloed in de Europeesche politiek, geeft de oorzaken daarvan aan, en ook het onfeilbare middel tot herstel. We

[1]) Opnieuw uitgegeven met den oorspronkelijken titel „An die Holländer" door de uitgeverij der N.S.N.A.P. van Dr. E. H. van Rappard.

[2]) Men vermoedt J. Corver Hooft, destijds lid der Eerste Kamer en oud-voorzitter der Tweede.

halen daaruit de navolgende volzinnen (op blz. 27—31) aan:

„Nederlands toekomst is in elk opzicht duister. De volken worden onder den geesel van den nood opgevoed. Nederlands nood is echter nog niet groot genoeg, om het volk tot inkeer te brengen. De nood van het geheel wordt geparaliseerd door den rijkdom, het gemak en de weelde der bijzonderen. Nog bloeit de handel, nog gelukken het beursspel en de windhandel. Nog wordt de bijzondere burger niet dringend genoeg door het verval van het geheel gedrukt. Nog zwelt de geldzak. Maar eens komt de tijd, waarin de val van den staat ook den werkkring van den kleinhandelsgeest overstelpen zal, en dan eerst zal het ongelukkig bewustzijn over Nederland komen, dan eerst zal een ernstige wedergeboorte kunnen aanvangen.... dan, wanneer de nood groot geworden zal wezen, de geldzakken geledigd, de onbuigzaamheid van de kleingeestige handelsbekrompenheid door honger en kommer vermurwd en gebroken is, dan zal Nederland tot zichzelf inkeeren, want alleen dáár kan het hulp en troost vinden.

„En het zal, heeft het bij zich de sluimerende vonk ontdekt, in zichzelf een onverderfelijken kern, een vruchtbaarmakend beginsel hebben, door welks ontwikkeling het weder groot en bloeiend zal worden. Dat beginsel is echter geenszins de oude Nederlandsche nationaliteit, de Duitsche provinciegeest, welke zich juist in zijn

afgezonderde ontwikkeling ongeschikt getoond heeft, om een staatsgeest te zijn, en veeleer tot een armoedige sap- en krachtelooze plant is opgeschoten.

„Het is veelmeer de Duitsche nationaliteit, waarvan Nederland zich heeft losgescheurd, welke zoowel tot zijn eigenlijke wezen behoort, als zij alleen in staat is, den verdorden tak weder in het leven te roepen en te doen tieren.

„Dat Nederland in zijn boezem de tonen weder doe klinken, dat het de herinneringen zijner jeugd weder oprakele, dat het weder erkenne van welken naam, van welken geest het zijn oorsprong ontleent: **het worde weder Duitsch.**"....

„Met de loutering en zuivering zal aan Nederland niets ontnomen worden, wat aan hetzelve eigendommelijk is, maar zijn ware eigendommelijkheid zal daardoor eerst haar ware eer en beteekenis erlangen."

„Nederland worde dan weder Duitsch. Het voele en denke weder Duitsch. Het sluite zich aan Duitsche literatuur en wetenschap aan, het voede zijn jeugd Duitsch en grondig op. De eigen letterkundige voortbrengselen hebben in Nederland schier geheel opgehouden, weder een bewijs, dat de afgescheurde twijg zonder wortel verdrogen moest. Het leeft tegenwoordig grootendeels van Fransche en Engelsche kost, door welke het zijn natuurlijken bodem waarlijk niet weder kan winnen. **Als zich het Nederlandsche volk zoo weder als Duitsche stam voelen leert,**

als het met de groote geestelijke eigenschappen van het moederland vervuld en opnieuw verlevendigd wordt, dan zal het eerlang ook weder een vasten politieken bodem, een vast politiek beginsel winnen, den bodem en het beginsel van het gemeenschappelijk Vaderland.

„De tijd der kleine staten zal bovendien en moet spoedig voorbij zijn. Zij hebben geen natuurlijken, zelfstandigen bodem, kunnen dus ook geen zelfstandig beginsel bezitten. Zij neigen veelmeer duidelijk naar het groote geheel heen, waarvan zij zijn afgescheurd, hetwelk hen tot zijn volmaking noodig heeft en zonder hetwelk zij zelven op den duur niet kunnen bestaan. Hetwelk uit zijn aard tezamen hoort, kan slechts tijdelijk, slechts door een voorbijgaand ontwikkelingsproces van elkander worden gescheiden. De geschiedenis, welke hen scheidde, zal ook de vereeniging bewerken."

Op treffende wijze gaf hiermee deze Nederlandsche staatsman de oorzaken aan; waardoor het Nederlandsche volk in verval was geraakt, al kon dan van een materieel verval niet gesproken worden. En het was dit laatstgenoemde verschijnsel, waardoor de verblinding hier te lande bleef voortduren, totdat eindelijk de materieele nood zijn intrede deed, en zelfs toen nog bleek oorlogsgeweld noodig, alvorens de oogen der menigte althans ten deele opengingen.

DE NEDERLANDSCHE GEEST NA DE BEVRIJDING. ANTI-VOLKSCHE ACTIE VAN HOOGERE STANDEN EN VRIJMETSELARIJ.

In het vorige hoofdstuk brachten we de waarschuwing van een Nederlandsch staatsman aan ons volk, zich na een lange periode van indommeling en afdwaling zijn eigenaard weer bewust te worden.

In Pruisen en het overige Duitschland had het proces der bewustwording na de ondergane vernedering een veel sneller verloop.

Want reeds dadelijk na de nederlaag in 1806 stonden daar mannen op, die den weg ter bevrijding uit den nood wisten aan te geven. Mannen als de ministers von Stein en Hardenberg, die de innerlijke nooden van het Duitsche volk herkend hadden, legden in 1806—1812 de middelen ter leniging daarvan in wetten neer; en anderen als de generaals von Scharnhorst, Gneissenau en von Clausewitz, wisten door hervormingen in de weermacht (o.a. de invoering van den algemeenen weerplicht) bij het Pruisische volk zijn zelfvertrouwen opnieuw te wekken. Maar ook dichters, schrijvers en kanselredenaars hadden hun aandeel daarin, hetgeen zich o.a. ook in een herziening van de opvoeding der jeugd openbaarde, en de op elk gebied nieuw gewekte

geestdrift bleef niet tot het Pruisische volk beperkt, maar breidde zich snel over alle Duitsche stammen uit.

Van de tallooze geestdriftige werkers en werken voor de Duitsche wedergeboorte noemen we hier slechts:

Joh. Gottlieb Fichte, „Reden an die deutsche Nation" (1807—1808).

E. M. Arndt, „Der Rhein, Deutschlands Strom, nicht Deutschlands Grenze" (1817).

Görres, „Die deutschen Volksbücher", en tallooze vaderlandsche liederen en sagen (1807); „Altdeutsche Volks- und Meisterlieder" (1817).

Heinr. von Kleist, „Die Hermannsschlacht".

Vele jeugdige dichters, als Theod. Körner, Friedr. Fouqué (die de eerste Nibelungentrilogie dichtte), Wilh. Müller (die o.a. den door Schubert gecomponeerden Liedercyclus dichtte), von Eichendorff, enz., namen als vrijwilligers aan de bevrijdingsoorlogen in 1813 deel, waarbij de eerstgenoemde den heldendood stierf.

Anderen werkten in nationale richting op het gebied der geestelijke en lichamelijke opvoeding en van het volksonderwijs, zooals de beide gebroeders Alexander en Wilhelm von Humboldt, Friedr. Schlegel („Vorlesungen über die dramatische Kunst und Literatur") en de „Turnvater" Jahn.

Ook van de „Kinder- und Hausmärchen" van de gebroeders Grimm ging groote volksche invloed op de jeugd uit, terwijl Herbert's „Allgemeine

Paedagogik" het volksche onderwijs sterk beïnvloedde.

Kortom — het vorige bevat slechts een kort uittreksel uit de lijst der volksche schrijvers en geleerden — een heel leger van werkdadige mannen zette zich voor de bevordering van den volkschen geest in het Duitschland van na 1806 in, en het Duitsche volk betoonde zich daarvoor zeer ontvankelijk en dankbaar.

Ook mag het vóórwerk, dat Schiller (gest. 1805) in deze richting door vele van zijn werken en door zijn academische voordrachten reeds geleverd had, niet vergeten worden.

Geheel anders ontwikkelde zich de toestand der samenleving in de Nederlanden na 1813.

Onder den ban van de „liberale" denkbeelden der Fransche revolutie en van de voorbereiders daarvan werden de staatsinrichting en het volksonderwijs geheel in diezelfde richting geleid. De taak van den staat werd in hoofdzaak beperkt tot de handhaving der rechtsorde, die harerzijds beperkt bleef tot de verzekering der „individueele vrijheid" en van de „natuurlijke rechten van den mensch", waarbij het denkbeeld der gelijkheid van alle menschen een groote rol speelde: De persoonlijke vrijheid te verzekeren, vrijheid van geloofsovertuiging en van gedachten, ook van meeningsuiting in woord en in geschrift, gelijkheid van alle burgers voor de wet, bescherming van het privaatbezit, en vrijheid van den enkeling ten opzichte van zijn econo-

mische werkzaamheid, dit was alles, wat de Staat had te waarborgen.

Dat de samenvoeging van een Nederlandsch sprekende bevolking van vrijwel zuiver Germaansch ras met een verbasterd Fransch sprekend volksdeel **zonder meer** te eeniger tijd tot moeilijkheden aanleiding moest geven, was voor de diplomaten, die te Weenen een nieuw Europa zouden opbouwen en daarbij alleen op de Engelsche en Fransche belangen letten, van geringe beteekenis geweest. Ook de aanzienlijke godsdienstverschillen tusschen de noordelijke en zuidelijke Nederlanden hadden weinig gewogen. De sterke staat, die vooral op aandrang van Engeland als bolwerk tegen eventueele Fransche imperialistische strevingen te Weenen geschapen was, bezweek reeds in 1830—1832 door de afscheuring van België, dat daarbij door Fransche troepen gesteund werd. De vijf groote mogendheden Frankrijk, Engeland, Pruisen, Oostenrijk en Rusland garandeerden bij een in 1832 zonder Nederlands toestemming gesloten verdrag, waartoe Nederland eerst in 1839 toetrad, de neutraliteit van den afgescheurden Belgischen Staat. Opnieuw hadden ras-overwegingen bij de staatsvorming geen enkele rol gespeeld.

Hoe het echter met den geest in den nieuw gevormden staat van den aanvang af gesteld was, blijkt uit een brief, dien een der leidende Belgische staatslieden in 1840 aan den Engelschen staatsman Palmerston schreef, waarin voorkwam:

„Al de bemoeiïngen van onze regeering moeten ten doel hebben het Vlaamsche ras te vernietigen, ten einde de vereeniging van België met ons groote Fransche Vaderland te bereiken." En inderdaad zochten het Waalsche deel en de Vlaamsche hoogere standen hun heil bij de Fransche taal en beschaving, terwijl de Vlaamsche taal en kultuur verkommerden.

Hoe stelden zich nu de Noord-Nederlandsche Staat en zijn bevolking na de van 1793 tot 1832 met Frankrijk en Engeland opgedane ervaring in? Kwamen in de gedragingen van ons volk na 1815 reeds dadelijk volksche gevoelens naar voren, die b.v. tot uiting kwamen in afwijzing van elken Franschen en Engelschen invloed op ons volksleven? Verre daarvan!

Een feit is echter, dat al spoedig na het ontstaan van den nieuwen staat bleek, dat de Hollandsche (Noord-Nederlandsche) regeering zich als de heerschende klasse beschouwde, dat zij bij voorkeur Hollanders en meermalen zelfs Protestanten als ambtenaren, ook in België aanstelde, de Hollandsche taal en wetten aan de Belgen trachtte op te dringen; ja, zelfs de Belgen dwong een aandeel in de groote Hollandsche Staatsschuld te dragen, waardoor in het Belgische land, vooral ook door de woelingen der Franschgezinde liberale Staatspartij een aanzienlijke ontevredenheid werd in het leven geroepen, die in 1830 tot den bekenden opstand aanleiding gaf.

Maar daarmee stond nog geenszins vast, dat

het Hollandsche volk zijn eigen aard wenschte en trachtte terug te vinden. Aanzienlijke krachten bleven in de Noord-Nederlanden aan het werk om die volksche instelling, waarvoor het terugvinden en weder aanknoopen der oude historische banden noodig was, tegen te werken en te verhinderen.

In de eerste plaats moeten we deze krachten zoeken in de vrijmetselarij, die reeds meer dan een halve eeuw lang (zie blz. 27) hare verderfelijke werkzaamheid over ons land en ons volk had uitgestort. Daarbij waren het niet alleen de loges, die hun het volk ondermijnend werk verrichtten, maar vooral ook hare hulporganisaties, waarvan de in 1784 gestichte „Maatschappij tot Nut van 't Algemeen" wel de belangrijkste was en nog is. Door de stichting van Nutsscholen in de groote steden *); het houden van tal van winteravondvoordrachten en lezingen; door het binnendringen in een groot aantal cultureele kringen (de journalistiek, de uitgeverijen, de boekhandels, enz.) en vooral ook in de besturen van vereenigingen en bonden werd de invloed der vrijmetselarij honderdvoudig vergroot. In de laatste tientallen jaren was ook voor de uitbreiding van den maçonnieken invloed de uit

---

*) In 1934 bestonden er van „het Nut", behalve een aantal groote lagere scholen voor meergegoeden in de hoofdsteden, in Nederland 3 ambachtsscholen, 2 kweekscholen voor onderwijzeressen, 25 lagere scholen, 78 bewaarscholen en ruim 100 cursussen voor nuttige handwerken, teekenen, gymnastiek, enz.

Engeland overgewaaide „University Extension", in de gedaante van de hier opgerichte Volksuniversiteiten, werkzaam.

De vruchten dier maçonnieke werkzaamheid, daarin bijgestaan of liever voortgestuwd door de Joodsche propaganda, waren overal dezelfde. Met de verbreiding der denkbeelden van verdraagzaamheid en eeuwigen vrede en de stichting van vredesbewegingen van allerlei soort ging de propaganda tegen het militarisme en tegen den oorlog hand in hand. Steeds bleek weer, dat de bestuursleden der vredesbewegingen vooraan stonden in de Hetze tegen Duitschland. Zoo o.a. bij den eersten wereldoorlog, toen het bestuur van „Vrede door Recht" bij het begin daarvan uiteenspatte, en de secretaris, Jhr. De Jong van Beek en Donck, onmiddellijk naar Zwitserland vertrok om van daaruit een Hetzcampagne tegen Duitschland te leiden met goedkeuring van het geheele bestuur, behalve dan van den toen pas opgetreden voorzitter, den voormaligen minister-resident in Peking, F. M. Knobel, die de eenige waarlijke vredesapostel bleek.

In diens plaats trad de Jood Mr. J. Limburg, die zich beijverde om een vereeniging tot het tot stand brengen van een „rechtvaardigen" vrede te stichten, en wat daaronder werd verstaan, bleek toen het wangedrocht van Versailles uit den Parijschen smeltkroes te voorschijn kwam, waartegen geen dier rechtvaardige vredesapostelen — evenmin als de geheele „Vaderlandsche" Pers

en de opbare meening hier te lande (enkelen uitgezonderd) — zich durfde en wilde verzetten.

Integendeel, Mr. J. Limburg stichtte de vereeniging „Volkenbond en vrede", en bleek als een der vertegenwoordigers van de Nederlandsche regeering in den Volkenbond, tevens een der hardnekkigste steunpilaren van het systeem van Versailles.

VERWAARLOOZING VAN LEGER EN VLOOT. VREEMDE INVLOEDEN OP DE JEUGD LOSGELATEN.

Het onvermijdelijk gevolg van de voortdurende actie der vrijmetselarij was vanzelfsprekend de verwaarloozing van leger en vloot, een thema, dat voor de door den handelsgeest bevangen meerderheid der volksvertegenwoordiging groote aanlokkelijkheid bezat. Hoewel de legermacht in naam nog uit twee deelen bestond: een door loting samengestelde militie, die eenige maanden oefentijd had door te maken, maar niettegenstaande de sterke toeneming der bevolking tot een minimaal aantal beperkt bleef; en een soort reserve, die den naam schutterij droeg, en waarvan noch de officieren, noch het kader, noch de manschappen een ook maar eenigszins in aanmerking komende opleiding doormaakten, waren de resultaten allerdroevigst. De toestand dezer reserve was zoodanig, dat zij eigenlijk voortdurend het volk ten spot diende en van een krachtig levenden weerbaren geest was zelfs bij het militieleger weinig of niets te bespeuren, aangezien, behalve de voor den krijgsdienst in Indië bestemde formaties, officieren, kader en manschappen zich konden wiegen in de gedachte, dat het wel nooit tot een oorlog zou komen.

Kenmerkend voor de regeeringszorg voor een

voldoende en deugdzaam militair apparaat ter bescherming der Nederlandsche belangen hier te lande en overzee was wel, behalve dan de jaarlijks terugkeerende beknibbeling der Kamers op den begrootingspost voor het ter opleiding bestemde militiecontingent, hetgeen zich in 1929 in West-Indië op Curaçao afspeelde.

Toen de Venezolaansche opstandige generaal Urbina een opstand tegen zijn gouvernement voorbereidde en besloten had de daarvoor noodige wapenen uit Curaçao te gaan halen, bleek het mogelijk, dat hij met een deel zijner aanhangers zonder verzet van eenige beteekenis een landing op Curaçao uitvoerde, zich van het gouvernementsgebouw en de noodige wapenen voorzag om vervolgens den gouverneur L. A. Fruijtier gevangen mee te voeren en met dezen gedurende een klein etmaal te gaan spelevaren!

Werd aldus het aankweeken van een militairen geest eigenlijk stelselmatig onderdrukt, aan den anderen kant werd de jeugd even stelselmatig in de opvoeding opzettelijk blootgesteld aan vreemde invloeden, die het eigen karakter en den eigen aard verloren moesten doen gaan. Dit feit vond zijn oorzaak in een ongezonde bewondering en liefde van de hoogere standen voor de Fransche taal en het Fransche volk. Ongezond, omdat beide nu eenmaal wezensvreemd aan den Hollandschen volksaard zijn; ongezond bovendien, omdat het juist het Fransche volk was, waarvan de Hollanders ettelijke aanvallen

te verduren hadden gehad, die tenslotte op de annexatie door Frankrijk waren uitgeloopen. Maar het feit zelf wees ten duidelijkste op een verregaande verbastering — zij het dan ook niet zoozeer door bloedsmenging —, waarvan de intellectueelen en de bezittenden het slachtoffer waren geworden.

Niet minder onheilzaam voor den volksgeest was ook de doordringing van de jeugd met een **overmatige** sportliefde, niet van volkschen geest doordrenkt, maar van den oppervlakkigen Engelschen geest, die in onze, voor al wat vreemd is, zeer vatbaar geworden jeugd diep wortel schoot. Voetbal, tennis, cricket, hockey, enz. vervulden onze jeugd veel meer, dan voor een harmonisch ontwikkelen en zuiver bewaren van den Germaanschen volksgeest wenschelijk en nuttig geacht kan worden. En voor de ontwikkeling van den kunstzin werd door de regeering niets gedaan; immers, dit lag buiten de regeeringsbemoeiïng! Naast een Fransche omgangstaal in de „hoogere" kringen, gepaard met een verregaande ontsiering van volks- en schrijftaal door Fransche woorden en uitdrukkingen, deed een Engelsch taaleigen voor de jeugd zijn intrede. Maar al, wat zich beschaafd noemde, en de pers jammerden en daverden, zoodra een „germanisme" gehoord of gebruikt werd.

Fransche en Engelsche namen en opschriften boven en in de magazijnen en in de uitstalvensters, die voortaan show-rooms moesten

heeten, waren schering en inslag geworden.

En ten slotte deed de padvinderij voor de jeugd in den meest volksbedervenden zin nog de deur dicht.

Het lag geheel in den aard der Fransche politiek, waarvan de pénétration pacifique" (vreedzame indringing) een der hoofdwapenen was, dit verbasteringsproces te voeden en aan den gang te houden. Hiertoe beschikte de Fransche regeering over haar werktuig de „Alliance Française", een titel, die de toevoeging bevat „pour la propagation de la langue française dans les colonies et à l'étranger" (voor de verspreiding van de Fransche taal in de koloniën en in den vreemde). Deze vereeniging werd in 1883 te Parijs gesticht met een program, dat het geven van Fransche lescursussen omvat, het uitgeven en verspreiden van Fransche (propaganda-)berichten, het organiseeren van lezingen en tooneelvoorstellingen, het stichten en onderhouden van Fransche scholen en bibliotheken in het buitenland, enz. De kosten van een en ander te bestrijden uit de geheime fondsen, die jaarlijks op de Fransche begrooting van buitenlandsche zaken voorkomen.

Deze royale beweldadiging (?) der overige volken vond bij het Nederlandsche volk en zijn regeering een dankbaar onthaal en warmen steun, zoodat men het hier wenschelijk achtte na den eersten wereldoorlog — die besloten werd door het schanddictaat van ersailles, waartegen

noch ons volk, noch zijn pers eenige kritiek durfde doen hooren — naast de Alliance Française, nog een genootschap Nederland—Frankrijk te stichten. Het resultaat was, dat gedurende de wintermaanden (October—Maart) in elke der groote steden van ons land 30 Fransche propaganda-avonden, d.i. derhalve minstens één per week — op letterkundig, tooneel- of muziekgebied — door ettelijke duizenden Nederlanders genoten werden. Kenmerkend voor de vrijmoedigheid dier propagandisten voor de Fransche zaak is, dat hun propaganda zich vooral ook tot de leerlingen der middelbare scholen en der gymnasia richt met een opwekking om lid van de „Alliance" te worden.

En alsof dit nog niet genoeg ware, durfde de Fransche regeering, in nauwe samenwerking ditmaal met de Joodsche Amsterdamsche Universiteit, in 1933 de gemeente Amsterdam „verrijken" met de stichting van het „Maison Descartes". Cursussen in de Fransche taal en culture geven in dit „Institut Français" blijk van de warme bebelangstelling der Parijsche regeering voor ons volk. De reeds bestaande vriendschapsbanden tusschen de twee naties zullen nog nauwer worden toegehaald door aan Fransche studenten en jonge leeraren, door toekenning van staatsbeurzen, gelegenheid te geven gedurende 6 tot 9 maanden te Amsterdam hun verblijf op te slaan, zooals voor Nederlandsche studenten in de „cité universitaire" te Parijs — die voor een bedrag

van een paar millioenen guldens, door den Nederlandschen Staat en een aantal onvaderlandslievende burgers en instellingen bijeengebracht — de gelegenheid open staat om te Parijs te studeeren. Eindelijk zullen van tijd tot ijd Fransche geleerden van naam te Amsterdam (en waarschijnlijk ook elders in Nederland) de resultaten van hun onderzoekingen ,op elk gebied der menschelijke activiteit" voor onze professoren en studenten uiteen komen zetten.

De opening van „Maison Descartes" werd o.a. opgeluisterd door de aanwezigheid van de toenmalige kroonprinses.

Ten tijde van het Fransche Volksfrontbewind van den Jood Léon Blum — denzelfden, die in zijn pornografisch boek „Du Mariage" de bloedschande aanprees en verheerlijkte — bracht de Joodsche minister van onderwijs Jean Zay een bezoek aan Amsterdam, waar hij door de Nederlandsche autoriteiten, waaronder een minister, met allen eerbied werd ontvangen en toegesproken. Deze Jood was het, die door een zijner „gedichten", waarin hij de Fransche vlag door het slijk sleurde, in de welbekende Fransche kringen de grootste ergernis had gewekt.

Het spreekt van zelf, dat de Fransche regeering niet naliet hare Nederlandsche propagandisten met allerlei lintjes te beloonen. Officiers d'académie en Officiers d'instruction publique liepen er bij dozijnen rond in Nederland en België, zoo zelfs, dat in de Fransche Kamer over die perio-

diek wederkeerende lintjesregens werd geklaagd en gevraagd, of deze wel met het Fransche aanzien in het buitenland vereenigbaar waren.

Evenwel, het dient met bitterheid gezegd, het gebezigde middel der vreedzame doordringing beantwoordde in den loop der jaren geheel aan het Fransche doel der denationalisatie van het Nederlandsche volk.

Er was echter nog meer, dat lang te voren reeds een hoogst noodlottige werking op ons volk had uitgeoefend, doordien deze vreedzame doordringing, nog wel door de wetgevende macht en op initiatief van de regeering, op de Nederlandsche jeugd werd gelegaliseerd. We bedoelen de invoering van het Fransch als leervak op de lagere scholen, die als voorbereidingsscholen voor de middelbare scholen en de gymnasia moesten dienen.

Op een tijdstip, waarop het schoolkind nog slechts een zeer gebrekkige kennis en inzicht van zijn moedertaal heeft, wordt van de voor het onderwijs, o.a. ook in dat leervak, bestemde uren een aantal afgenomen om deze te besteden aan het van buiten leeren van een groot aantal vreemde klanken en korte zinnetjes, die tot de ontwikkeling van het denkvermogen en van de kennis der moedertaal niets, maar ook niets bijdragen. Het heeft vanzelfsprekend niet de minste waarde voor de ontwikkeling, of het kind eenige woorden en onbeduidende zinnetjes in de eigen en ook in een vreemde taal kan zeggen. De gevolgen

van dit noodlottige regeeringsvoorschrift bleven dan ook niet uit. De kennis van de moedertaal en het denkvermogen bleken bij verre de meerderheid der leerlingen, die deze lagere scholen hadden doorloopen, hoogst ontoereikend: de meeste kinderen bleken niet in staat eenvoudige Nederlandsche zinnen te lezen en te begrijpen. Maar wel hadden zij den indruk gekregen, dat het een hoogst belangrijk feit was eenige Fransche woorden en onbenullige zinnetjes te kennen.

Een reactie hiertegen trad eerst in, na een halve eeuw van bederf voor ons volk, toen ook de arbeidersjeugd tot de middelbare scholen wenschte te worden toegelaten, zonder dat deze in staat was geweest een der voorbereidingsscholen te bezoeken. Onder aandrang van de S.D.A.P. werd de kennis van het Fransch bij het toelatingsexamen voor de middelbare scholen afgeschaft en een soort van eenheids-volksschool ingesteld, waarbij het Fransch in het leerplan ontbrak.

Maar de Nederlandsche intellectueelen en bezittenden waren alreeds te zeer verbasterd om dezen wijzen maatregel zonder meer te aanvaarden. Onder invloed van de talrijke leeraren in de Fransche taal en met den steun van de Alliance Française en haar aanhangers werden in de grootere steden Fransche cursussen voor de leerlingen der hoogste klassen van de eenheidsvolksschool gesticht, die dienden om den maatregel van den wetgever te saboteeren. En

de regeering liet dit spelletje oogluikend toe. Het eind van het lied was, dat wel is waar het Fransch niet meer als examenvak bij de toelatingsexamens voor de middelbare scholen voorkwam, maar dat de leeraren in dat vak, bij hun onderwijs in de eerste klasse, van de nieuwe leerlingen eenvoudig een zekere kennis van die taal eischten, en wie van de leerlingen die kennis niet bezat, eenvoudig de dupe van dien eisch lieten worden.

Zoo plukt men thans na een 75-jarige praktijk van een verderfelijk stelsel de wrange vruchten.

Overigens hadden juist ook de sociaaldemokraten in Nederland, onder den Joodschen invloed staande, niet nagelaten hun bijdrage te leveren voor de ontaarding van ons volk o.a. door de keuze van de „Marseillaise" als melodie voor hun strijdliederen, waardoor men het Fransche volkslied, dat geheel het karakter van een krijgszang heeft, voortdurend in onze steden kon hooren inplaats van de Nederlandsche volkswijzen. En wat de vakvereenigingen betreft, die geheel onder Joodsche leiding stonden, ook deze waren, na Troelstra's leiding verloren te hebben, geheel naar het totaal verjoodschte Frankrijk georiënteerd, dat juist in sociaal opzicht, in de zorg voor de arbeidersbelangen geen vooraanstaande plaats innam.

NOG MEER ONTNATIONALISEERENDE INVLOEDEN. DE LAMLENDIGHEID DER REGEERINGEN. TOENEMENDE INVLOED VAN JODEN EN VRIJMETSELAARS.

Bij den ontnationaliseerenden invloed van Fransche zijde bleef het echter niet. Ook de Engelsche vrijmetselarij had een prachtig middel daartoe bedacht. Van den uit de veldtochten tegen de Matabelen en ook tegen onze stamverwanten in Zuid-Afrika (1896 en 1899) bekenden overste in het Engelsche leger Baden Powell, die van 1903 tot 1907 inspecteur-generaal der cavallerie was en in 1908 de Engelsche padvinderij stichtte, waarover hij eenige boeken uitgaf, (echter ook in 1915 een werk „Mijne avonturen als spion"), ging een grooten maçonnieken invloed op de Nederlandsche jeugd uit.

Het is bekend, dat alles, wat naam heeft in Engeland, tot de vrijmetselarij behoort. Een der meest bekende „Broeders" was Cecil Rhodes, die in 1890 President-Minister van de Kaapkolonie werd en met wiens medeweten de beruchte Jameson-inval in Transvaal in 1895 plaats had. Ook de Boerenoorlog was zijn werk. In zijn testament vermaakte hij zijn geheele vermogen aan „een geheime vereeniging" met het doel de Engelsche heerschappij over de geheele aarde

te vestigen. Engelsch moest worden — aldus bepaalde deze „Broeder" — geheel Afrika, het „Heilige Land", het dal van den Euphraat, Kreta, geheel Zuid-Amerika, alle eilanden in den Stillen Oceaan, Nederlandsch-Indië, de Maleische gebieden, de kusten van China en Japan en eindelijk ook.... de Vereenigde Staten van Noord-Amerika. (Zie Karl Heise „Die Entente Freimauerei und der Weltkrieg", 1919, blz. 64.)

Van dezen slokop (gest. 1902) waren Baden Powell en Kitchener de werktuigen.

Merkwaardig is weer, hoe de vrijmetselaar Baden Powell onder een schoonen schijn zich door middel van de padvinderij, voor jongens en meisjes, in de jeugdbeweging in alle landen wist in te dringen. En geen enkele der achtereenvolgende Nederlandsche regeeringen dacht er over, eenig toezicht op deze ontluikende jeugdbeweging uit te oefenen. Immers, dit zou in strijd zijn met een der grondstellingen van de liberale staatsleer, waarbij alles wat voor het volk van belang heette, aan de zegeningen van het particuliere initiatief moest worden overgelaten. Hoe kon het dan op den weg der regeering liggen om een wakend oog op geheime genootschappen te houden?

Alleen een krachtige doelbewuste regeering, die tegen den druk van Jodendom en logebroeders opgewassen was, had de afglijding van ons volk naar den afgrond kunnen verhinderen. Maar hoe was zulk een regeering denkbaar, waar de vrijmetselarij met Jodendom en politiek

katholicisme de vorming der regeeringen geheel beïnvloedden en het Vorstenhuis zich blind betoonde voor de gevaren, die het volk bedreigden. Had koning Willem I nog in vele opzichten getoond het handhaven van het Nederlandsche volksdom tegen het opdringende Fransche element te willen beschermen, ook in de zuidelijke Nederlanden; onder zijn opvolger, won de invloed van Frankrijk in ons land aanzienlijk terrein. Wel was in Den Haag kort na het herstel van onze „onafhankelijkheid" opnieuw een Fransche opera in Den Haag verrezen, onder den titel „Théatre Royal Français de la Haye", maar door de stichting van muziekscholen in Den Haag en in Amsterdam, die voor de opleiding van vakmusici hadden te zorgen en door het in het leven roepen van een regiment grenadiers en jagers, waarmee een uitstekend stafmuziekkorps was verbonden, toonde Willem I een groote belangstelling voor onze nationale kunst. Zijn hofkapel stond hij bovendien af als orkest voor de Fransche opera en de Diligentiaconcerten.

Willem II echter blonk alleen uit in liefde voor het „Théatre Royal Français de la Haye", dat hij eenige jaren (van 1841—1849) geheel voor zijn rekening liet exploiteeren, waardoor het wel is waar den naam kreeg een der eerste theaters van Europa te zijn, maar dan ook tevens geen schijn bezat van een instelling ter bevordering van onze nationale kunst. Integendeel ging een sterke ontnationaliseerende invloed daarvan uit op het

intellect en den kunstzin van al wat zich tot de hoogere kringen rekende.

Wel is waar werd niet lang daarna door een kunstlievend Rotterdammer aldaar een Duitsche opera gesticht, die met zeer goede krachten en grooten kunstzin gedurende meer dan 25 jaren zich voor de verbreiding der edelste Duitsche muziekwerken inzette, maar deze bereikte een geheel anderen kring van veel geringeren invloed. En bij gebrek aan steun van Rijk of gemeente — kunst heette immers geen regeeringszaak — moest de directie eindelijk het bijltje er bij neerleggen.

Dat van koning Willem III niet de geringste nationale invloed uitging, is bekend genoeg. Ook dat zijn instelling geheel naar Frankrijk gericht was. Hij durfde zelfs bestaan zich bij den Fransch-Duitschen oorlog van 1870—1871 aan de zijde van Frankrijk te stellen, en alleen door de krachtige en standvastige houding van President-Minister Thorbecke werd 's Konings plan verijdeld aan Fransche zijde aan den oorlog deel te nemen. Door nog bij het leven van zijn gemalin schaamtelooze liefdesbetrekkingen aan te knoopen met een Française, die hij in de nabijheid van Den Haag, in Rijswijk liet wonen, gaf hij een voorbeeld, dat niet anders dan verwoestend op de zedelijkheidsbegrippen van het Nederlandsche volk kon werken.

In den loop der regeeringsjaren van dezen vorst en van zijn opvolgsters zien we een voort-

durende toeneming van den invloed der geheime machten op de regeering, die in verschillende vormen, maar vooral in de benoemingen tot hooge ambten tot uiting komt. Joden en vrijmetselaars beheerschten hoe langer hoe meer het onderwijs aan onze Universiteiten en daarmee ook onze wetgeving, de rechtspraak, de pers, de kunstbeoefening en het openbare leven. En ten slotte beleven we dan zelfs de vertooning, dat de professoraten in de paedagogie, aan wie de hoogste leiding bij de opvoeding en het onderwijs onzer jeugd is toevertrouwd, bezet worden door den vrijmetselaar R. Casimir en den Jood Ph. Kohnstamm.

Typeerend voor de afwezigheid van alle stambewustzijn in de zoogenaamd hoogere en regeeringskringen was ook de voorziening bij het scheppen van leerstoelen voor de moderne talen aan onze Rijksuniversiteiten na het tot stand komen der middelbaar-onderwijswet en de herziening der hooger-onderwijswet, resp. in 1863 en 1876. Het is waar, dat door de benoeming van den Jood B. Symons aan de universiteit te Groningen het eerst een professoraat in het Duitsch werd geschapen (1881), waarop in 1884 de benoeming van den gewezen Waalschen predikant A. G. van Hamel voor het Fransch en in 1885 die van den heer J. Beckring Vinckers voor het Engelsch volgde. Toen deze echter niet lang daarna door den Jood Bülbring werd opgevolgd, was het resultaat, dat van de eenige drie profes-

soraten in de moderne talen twee door Joden bezet waren.

Dergelijke gevallen van overwoekering van den Hollandschen wetenschappelijken geest door den Joodschen zijn in de laatste eeuw door onze regeering en pers, die onder sterken druk der geheime machten stonden, voortdurend zonder meer toeglaten, zoo niet bevorderd zelfs.

Dat ten slotte ook het economische leven van ons volk, onze handel en industrie in de macht der Joden kwamen, kan geen wonder heeten.

Een hoogst nadeelige invloed op de versteviging en ontplooiïng van den nationalen wil had ook de ontbindende werking, die ons volk onderging door de sectarische splitsing naar de geloofsbelijdenis, waarbij alle verdraagzaamheid verre te zoeken was. Wel is waar was deze verdeeldheid in ons volk reeds een quaestie van eeuwen: Holland en de noordelijke provincies, waar de strenge onverdraagzame leer van Calvijn de groote meerderheid beheerschte, stonden van den aanvang af vijandig tegenover het overgebleven katholieke volksdeel. Katholieke godsdienstoefeningen werden niet toegelaten en eerst later konden deze in schuren en dergelijken plaats hebben. De woningen der priesters moesten van buiten af door het achteruitstellen der gevellijn kenbaar zijn. M.a.w. de Nederlandsche Katholieken verkeerden ten onzent eeuwen lang in een uitzonderingstoestand. En deze haat tusschen de verschillende christelijke secten bleek

zoo groot, dat het tot 1853 duurde, alvorens de Katholieken, die tot dat jaar, wat hun rechten betreft, zelfs bij de Joden achtergesteld waren, met de Hervormden gelijkgesteld werden.

Kerkelijke machtswellust had tot dat oogenblik reeds bloed en mythe verdrongen of overheerscht.

Joden en vrijmetselaars wedijverden met Katholieken, Hervormden en Gereformeerden om ons volk zooveel mogelijk te verdeelen en verdeeld te houden. Zoo kon het gebeuren, dat ten slotte bij een der verkiezingen voor de volksvertegenwoordiging 53 partijen aan de stembus verschenen. Maar ook de door het marxisme en zijn trawanten gepredikte klassenhaat, dat door den Jood Karl Marx uitgevonden instrument ter vernietiging van het solidariteitsbegrip tusschen de verschilende maatschappelijke lagen van eenzelfde volk, droeg zijn aandeel tot de verscheuring van ons volk in krachtige mate bij.

Zoozeer waren door al die invloeden de geesten in ons volk op den dwaalweg gebracht, dat men over de fundamenteele begrippen, die den aard en het wezen van het volk en zijn verwantschappen beheerschen, geen oogenblik meer dacht. Alzoo was het doel der internationale en geheime machten, Jodendom, vrijmetselarij en Jezuïtisme, ten volle bereikt. Alleen in de aanbidding van het gouden kalf en van de belijders en beschermers van dit heiligdom was het overgroote deel van ons volk één en geneigd naar

sympathie en bewondering voor de plutocratische machten: Engeland, Frankrijk en de Vereenigde Staten.

Geen wonder voorwaar, dat het aan doovemans deuren geklopt was, toen men trachtte de door Hitler verkondigde grondslagen voor het nationaal-socialisme ook hier ingang te doen vinden. De leiding tegen de nieuwe levensbeschouwing berustte natuurlijk van den aanvang af bij de geheime machten, maar alle te voren zoo scherp tegenover elkander staande politieke partijen en ook de daarbuiten staande zoogenaamde intellectueelen marcheerden op bevel van Jodendom, vrijmetselarij en Jezuïtisme in roerende eensgezindheid tegen het nationaal-socialisme op.

De volksverbondenheid op grond van de rasgemeenschap heette onzin, niettegenstaande juist alleen dit grondbeginsel der Joodsche (mozaïsche) wet in staat was gebleken het Jodendom gedurende bijna 3000 jaren van den telkens dreigenden ondergang te redden. Maar zelfs de geheele rassentheorie, die een voor elken zienden en gevoelenden waar te nemen en vast te stellen splitsing der menschheid in verschillende van elkander in wezen onderscheiden groepen en stammen leert, werd als een heidensche, zoo niet duivelsche uitvinding uitgekreten. En ten slotte nog heette het dan, dat die theorie en al wat daaruit voortsproot in strijd was met onzen volksaard. Een onderscheid in rasaard bestond

bij deze voorlichters dus niet, maar wel kenden deze verschillen in volksaard.

Wat dan eigenlijk de kenmerken van onzen volksaard zijn, daarover werd weinig geschreven, maar wel is het weer teekenend, dat degenen, die zich het meest geroepen achtten ons volk daarover in te lichten, waren de vrijmetselaar Prof. J. Huizinga en de Jood Prof. A. E. Josephus Jitta.

Wij zullen op deze geschriften niet nader ingaan, omdat beide voorlichters vanzelfsprekend zich niet met den wortel van ons volksdom bezighouden, maar met ons „geestesmerk". Immers, voor den vrijmetselaar en den Jood bekleedt de „geest" de hoogste plaats in het wezen van den mensch. Het gevolg is hiervan, dat beider onderzoek zich niet bekommert om de oereigenschappen van ons volk, die in het Germanendom te vinden zijn, maar alleen die eigenschappen naar voren brengt, die gevolg zijn van onze verjoodsching en verslapping gedurende eenige eeuwen reeds, die echter geenszins speciaal eigendom van het Nederlandsche volk zijn, daar ze bij ieder volk gevonden worden, dat aan langdurige semitische invloeden blootgesteld is geweest, gelijk de ondergang van de antieke rijken van noordschen oorsprong: het Sumerische, het Kretische, het Perzische, het Grieksche en het Romeinsche Rijk leert.

DE VRIJHEIDSIDEE ALS KENMERK VAN DEN NEDERLANDSCHEN VOLKSAARD ONZER VOOROUDERS EN VAN HUN BESCHAVING.

Gewoonlijk wordt in de pers en in redevoeringen de gehechtheid van ons volk aan „de vrijheid" als een der eerste kenmerken van den Nederlandschen volksaard naar voren gebracht, en inderdaad mag deze trek als een der raseigenschappen der Nederlanders gelden, want hij is gemeengoed van alle Germaansche stammen. De geheele geschiedenis van het Germanendom bewijst dit, en die eigenschap der Germanen is dan ook algemeen erkend. Zij kwam het sterkst tot uiting in den slag in het Teutoburger woud (9 jaar na Chr.), toen Herman de Cherusker de Romeinsche legers versloeg. Dit feit had zoo groot belang, niet alleen voor het Germanendom, maar voor geheel Europa, dat de Fransche politieke schrijver Montesquieu in zijn beroemde werk (in het Fransch, 1734 verschenen): „Beschouwingen over de oorzaken van de grootheid der Romeinen en van hun verval" schreef: „De vrijheid van Europa werd in de wouden van Germanië geboren."

Deze Germaansche vrijheid heeft echter niets te maken met de zoogenaamde vrijheid van het demokratisch bargoensch, die met losbandigheid

identiek en van zelftucht volkomen gespeend is. En waar zelftucht ontbreekt, bestaat vanzelfsprekend groote tegenzin tegen een van buiten af gevorderde tucht, zooals bij Joden en verjoodschte Nederlanders het geval was en is. Vandaar dan ook de antimilitaristische stemming, die zich van een groot deel van ons volk had meester gemaakt. Het besef, dat het onze plicht en de moeite en opoffering waard is het erfdeel van onze voorvaderen tegen vreemde aanvallen en invloeden te beschermen, was slechts bij een kleine minderheid nog aanwezig. De groote meerderheid dacht niet erover zich te verzetten tegen het verhaspelen van onze letterkunde en onze kunst in het algemeen, het omlaaghalen van het groote, dat door onze voorouders was volbracht en het ondermijnen van de zedelijke grondslagen onzer samenleving, ja, ze gevoelde die verhaspeling en neergang zelfs niet. Aan het einde van het demokratische tijdperk had dan ook de ontaarding van ons volksdom, van onze zoogenaamde beschaving en kunst, een toppunt bereikt.

Een groote rol bij dit proces had vanzelfsprekend de bastaardeering van aanzienlijke kringen hier te lande gespeeld. De vermenging met Joodsch en Indisch inlandsch bloed had in den loop van de laatste eeuwen een zeer merkbaren invloed op ons volkswezen uitgeoefend. In Den Haag, maar ook in Amsterdam, was die invloed op het uiterlijk der bevolking zeer merk-

baar; in de residentie wemelde het van Indisch-beïnvloede, in de hoofdstad niet minder van Joodsch-beïnvloede gelaatstrekken. Kon het dan anders, of ook het gemoedsleven dier zelfde kringen moest eveneens dergelijke invloeden hebben ondergaan?

Onze Germaansche afstamming werd door die in menig opzicht toonaangevende kringen grondig in een hoek geduwd. Immers, de meeste opvoeders en onderwijzers onzer jeugd waren vergiftigd met een opzettelijk eenzijdig verdraaid uittreksel uit enkele Romeinsche schrijvers, die zich met de Germanen hadden beziggehouden. Alle goeds omtrent de Germanen, wat bij die schrijvers te vinden was, werd verzwegen. Zoo ontstond een karikatuur van onze oervoorouders, die onze jeugd tientallen van jaren lang, of zelfs nog langer, werd ingeprent. En het heette dan, dat eerst het christendom met al de lagere eigenschappen der Germanen had afgerekend en beschaving bij hen had gebracht.

In werkelijkheid lag de zaak in kwestie heel anders. Want uit de oudheidkundige onderzoekingen van den lateren tijd is gebleken, dat de Germanen al vele eeuwen vóór de komst der Romeinen in hun landen een veelzijdige beschaving bezaten, die op vele gebieden tot uiting is gekomen, en een volkomen zelfstandig karakter had. Bewijzen hiervoor zijn, dank zij het ontwaakte verlangen naar de kennis van de voorgeschiedenis van het Germanendom, thans reeds

in ruime mate voorhanden. In het bekende werk van Kurt Pastenaci: „Volksgeschichte der Germanen in Vor- und Frühzeit" wordt de geschiedenis der Germanen in de volgende termijnen verdeeld:

1. ± 2000 v. Chr. Ontstaan van het Germaansche volk;
2. 2000—500 v. Chr. Oer-Germaansche tijd;
3. 1800—750 v. Chr. Het gouden tijdperk der Germanen, zooals het bronzen tijdperk zinnebeeldig genoemd wordt;
4. 750—250 v. Chr. Het ijzeren tijdperk;
5. 500 v. Chr.—1200. De Groot-Germaansche tijd;
6. 250 v. Chr.—1200. Het heldentijdperk.

Als uiterst belangrijke vondsten noemen we hier slechts:

De goudschat van Eberswalde in den Kreis Potsdam, in 1913 bij uitgravingen ten behoeve van een kopermijn ontdekt. De schat werd in een aardewerk vat gevonden en bestond uit talrijke gouden voorwerpen, samen 2,54 K.G. wegende, die zich heden bevinden in het Staatsmuseum voor de voorgeschiedenis te Berlijn. Hij stamt uit ongeveer 800 v. Chr. en draagt een duidelijk Germaansch karakter.

Uit vondsten uit den Jongsteentijd (van 4000—2000 v. Chr.) blijkt, dat landbouw en veeteelt bij het noordsche ras reeds een groote mate van ontwikkeling hadden verkregen. Ploegen dienden hierbij ter intensieve bewerking van den bodem. Tot de huisdieren — de woningen wer-

den door palen gedragen — behoorden rendieren (in het hooge noorden), paarden en varkens.

In dienzelfden tijd speelde de handel in Noord-Europa reeds een groote rol. Een belangrijk artikel was het barnsteen, dat aan de Oostkust van de Oostzee en van Jutland gevonden werd. Bij Schwarzort in het Memelland werden tallooze sierlijk bewerkte voorwerpen van barnsteen gevonden; in Jutland en Denemarken eveneens zoodanige kunstvoorwerpen, die meer dan 4000 jaren oud moeten zijn. In het bronzen tijdperk en daarna was er een levendige handel in die artikelen met de volken, die om de Middellandsche Zee woonden. Bij Laesten in Denemarken vond men in een houten vat een verzameling van 4000 stuks sieraden uit barnsteen, die, uit de begeleidende omstandigheden te besluiten, ten minste 5000 jaar oud moesten zijn. Een en ander bewijst niet alleen een ontwikkelden kunstzin, maar ook, dat er reeds vroeg een scheepvaart van belang moet hebben bestaan tusschen de verschillende kustplaatsen.

Ook op zedelijk gebied toonden onze Germaansche voorouders de kenmerken van een hooge beschaving door de hooge plaats, die zij in hun volksgemeenschap aan de vrouw toekenden. De Romeinsche geschiedschrijver Tacitus deelt daaromtrent o.a. het volgende mede:

„De huwelijken zijn bij hen (de Germanen) streng en geen gebied van hun zeden verdient

meer geprezen te worden. Want zij zijn bijna het eenige barbarenvolk, waar de mannen — met uitzondering van heel weinigen — met één vrouw tevreden zijn.... „De Germanen gelooven zelfs, dat het innerlijk der vrouw draagster van iets heiligs is, een zienersgave bezit; daarom versmaden ze haar raad niet....

Ook de rechtspraak, die door het volk geschiedde in den „Ding" volgens het daarin geldende rechtsgevoel, gaf bewijs van een hoogere beschaving.

We zouden op deze wijze kunnen voortgaan, maar verwijzen den belangstellende naar bovengenoemd werk en andere. Intusschen willen we van dit onderwerp niet afstappen zonder gewezen te hebben op het zonderlinge verschijnsel, dat al deze hoogst belangwekkende feiten tot vóór enkele tientallen jaren verborgen zijn gebleven, terwijl toch ettelijke dokumenten betreffende de beschaving der Oostersche volken en van de Grieken en Romeinen al sedert eeuwen tot ons zijn doorgedrongen. Zelfs van de oude Assyriërs en Voor-Indiërs was ons veel meer bekend dan van onze voorouders en eeuwen lang hebben we ons er bij neergelegd, dat de oude Germanen ons als halve wilden en ruwe monsters werden voorgesteld, terwijl toch het wel is waar weinige, dat oude Romeinsche en Grieksche geschiedschrijvers daaromtrent schreven, met die wijze van voorstellen in menig opzicht in strijd was.

Men kan dan ook niet aan den indruk ontkomen, dat bij die verguizing van onze voorouders opzet in het spel was. En van zelf komt dan de vraag op, wie belang had bij die verguizing. Waarop slechts één antwoord mogelijk is: de christelijke kerk, haar opperhoofd en haar priesters. Haar belang en haar wensch, het christendom over alle andere, zoogenaamde heidensche godsdiensten te doen zegevieren, eischten bij den krachtigen tegenstand, dien vele Germaansche stammen tegen het aanvaarden van de nieuwe leer en hare instellingen boden, dat de godsdienstige opvattingen der Germanen met wortel en tak werden uitgeroeid, zoodat geen enkele herinnering aan hun vroegere heiligdommen meer overbleef.

Vandaar, dat voor de verbreiding van het christendom, als deze niet met het woord door predikaties gelukte, ten slotte naar het zwaard werd gegrepen, waarvan wel het gruwelijkste voorbeeld is de afslachting van 5000 Saksen met hun aanvoerder Widukind, die niets anders wenschten dan hun vrijheid, hun oud-Germaansche staatsinrichting en hun zeden en gewoonten te verdedigen tegen den aanvaller Karel, later nog wel den Grooten geheeten.

Diezelfde geest, de onderdrukking van al het Germaansche, dat zich tengevolge van zijn diepgeworteld vrijheidsverlangen zoo lang mogelijk tegen het opgedrongen Oostersch geloof en de Oostersche wijsheid bleef en blijft verzetten,

heeft zich tot op den huidigen dag weten te handhaven. Ook in onzen tachtigjarigen oorlog en in den dertigjarigen oorlog in Duitschland was het de dwingende macht der kerk, die den Germaanschen drang naar vrijheid met de wapenen wilde uitroeien.

Dat vrijheidsverlangen was, is en blijft het belangrijkste kenmerk van het Germaansche wezen. Het is dan ook geen toeval, dat de georganiseerde strijd tegen de aanmatiging en den dwang van het Jodendom in Duitschland is geboren.

Maar ook de gemeenschapszin, de neiging tot samenwerking ter bevordering der volksgemeenschap behoort tot de Germaansche eigenschappen, en het is juist hierop, op de verstoring van dien zin, dat de aanvallen der niet-Germaansche volken, Joden en al wat dezen hoorig was, steeds gericht zijn geweest. In het oude Germaansche recht was reeds de zede opgenomen, dat de vrouw van vreemden onderhoorigen stam, die van een lid van den Germaanschen stam een kind ontving, werd uitgestooten, terwijl het kind de „ärgere" hand volgde. Hetgeen wees op het verlangen het Germaansche bloed en zijn nakomelingschap te beschermen. Wat beteekende deze bepaling anders dan de uitdrukking van den volkswensch een eenheid, een ware volksgemeenschap te zijn en te blijven?

Verlangen naar vrijheid, geörganiseerde vrijheid wel te verstaan, en gemeenschapszin, ziedaar de meest kenmerkende eigenschappen der

Germanen, en derhalve ook van onze voorouders.

Deze openbaarden zich reeds bij den opbouw van de allereenvoudigste vormen der Germaansche gemeenschappen, de zoogenaamde **sibben,** of sippen, die reeds lang bestonden vóór het ontstaan van Germaansche dorpen, terwijl de gemeenschap nog door verspreid liggende hoeven, elk met hare eigen bewoners, gevormd werd. De eenvoudigste Sippe was de eigen familie, die vervolgens tot de gemeenschap der bloedverwanten ging uitgroeien, de maagschap, en alle uit eenzelfden stamvader gesproten personen omvatte. Wederkeerige hulp bij dreigende gevaren, bij gerezen twisten met vreemden, was de vanzelfsprekende plicht der sibbe-genooten. Ze had het karakter van een rechts- en vredesbond, vormde een agrarischen bond en een bond van strijders, en als zoodanig oefende zij een macht uit, die later door den staat werd overgenomen.

Ten slotte nog zetelde in de Germaansche ziel een diep besef van eer en van trouw aan het eenmaal gegeven woord. Zóó zelfs, dat Germaansche stammen, die een verbond met de Romeinen hadden gesloten, met deze tegen hun broedervolken zijn opgetrokken. De Franken, die bij het begin der vijfde eeuw na Chr. een verbond hadden gesloten met den Romeinschen veldheer Stilicho, die de Rijngrens tegen de uit het oosten oprukkende Wandalen wilde verdedigen, bleven aan hun vreemdrassige bondgenooten trouw.

Merkwaardig genoeg was Stilicho zelf zoon van een Wandaal in Romeinschen dienst.

En het is niet uitgesloten, dat een verkeerd begrip van dien trouw, gepaard aan gebrekkige kennis van het Jodendom, nog een rol zou spelen bij de verdedigers daarvan, die we thans nog in ons volk aantreffen, terwijl ze niet onder de verdenking van sterke bloedsmenging vallen.

DE WARE NEDERLANDSCHE VOLKSAARD EN DE VERSCHIJNSELEN VAN HARE VERWORDING.

De drang naar vrijheid en de gemeenschapszin, zoo betoogden we in ons vorige artikel, zijn de meest op den voorgrond tredende raseigenschappen van het Nederlandsche volk.

Evenwel, zoo willen de voorlichters van thans ons volk doen gelooven, ook een ver-reikende „verdraagzaamheid" zou tot die hoofdeigenschappen behooren. Deze bewering bevat echter slechts in zoo verre waarheid, als de Germanen geneigd waren den vreemden volken, waarmee ze in nauwe aanraking, b.v. door hun onderwerping, kwamen, hun eigen zeden en gebruiken, hun godsdienst en hun kultuur te laten; maar onverbiddelijk traden zij op tegen alwat zij als een bedreiging van den Germaanschen volksaard en de Germaansche zeden hadden erkend.

Het is juist deze laatste beperking, die het Nederlandsche volk in latere tijden geheel uit het oog ging verliezen, waardoor het op den weg gevoerd werd, die tot den ondergang moest leiden.

De „verdraagzaamheid", die in ons volk een overwegende rol ging spelen en die zich tenslotte uitte in het zonder meer toelaten van Joden en allerhande vreemd bloed tot onze gemeenschap, en zelfs van overal elders uitgewezen vreemde-

lingen; de verdraagzaamheid, die bij voorkeur bevorderde, dat in ons volk allerlei ontbindende krachten van godsdienstigen en economischen (marxistischen) aard vrij spel hadden, die verdraagzaamheid dus, die de volkseigen vrijheid en gemeenschapszin ondermijnde, is een beslist on-Nederlandsche, want on-Germaansche eigenschap, gevolg van een verkeerd begrepen medelijden en van gedachtelooze al te ruime opvatting. Want die „verdraagzaamheid" tegenover vreemden moest in alle genoemde gevallen tot groote schade van het eigen volk leiden.

Aan die invloeden is zonder twijfel de nedergang van het Nederlandsche volk in belangrijke mate te wijten geweest. Wel had de hand over hand toenemende handelsgeest in de 17-de en 18-de eeuw reeds een belangrijken achteruitgang van den heldengeest en van de scheppende kracht van ons volk bewerkt, maar ook de bron, waaruit ons volkskarakter was opgeweld en zijn kracht moest blijven putten, was door de bastaardeering aangetast, waardoor ons Germaansch bewustzijn reeds aanzienlijk had geleden en zelfs tot verloren gaan toe bedreigd werd. Met den aanvankelijken opbloei en de uitbreiding van handel en industrie in het liberalistische tijdperk won de aanbidding van het gouden kalf en de macht van het kapitalisme hoe langer hoe meer veld en werd de geest der massa voortdurend meer materialistisch omsponnen. De waarden van het verleden en van de gevoels- en

denk-wijze van onze voorouders verbleekten tot verdwijnens toe en maakten plaats voor bewondering en navolging van de ons wezensvreemde Fransche en Engelsche ware en schijncultuur.

Aan drijvers in die richting ontbrak het niet.

In 1669 was te Amsterdam het genootschap „Nil volentibus arduum" (Niets is moeilijk voor hen, die willen) gesticht, **dat zich N.B. ten doel stelde het klassieke Fransche drama van Corneille en Racine hier te lande ingang te doen vinden.** En na het einde van den oorlog 1672—1678 slaagde het ook werkelijk daarin. Weldra waren er tal van Hollandsche navolgers te vinden (Zie Dr. J. A. Worp, Geschiedenis van het drama en van het tooneel in Nederland, 1904): Govert Bidloo, Pieter Bernagie, Buysero, enz. Maar toen die kunstvorm in Frankrijk een andere richting insloeg, ging het Nederlandsche tooneel aldra ook dien kant uit. Van een eenigszins zelfstandige ontwikkeling hier te lande echter geen spoor!

In 1788 werd te Amsterdam het Théatre Français aan de Erwtenmarkt geopend, waar hoofdzakelijk Fransche en Italiaansche opera's werden gegeven. De Hoogduitsche schouwburg in de Amstelstraat, die in 1791 was geopend voor Duitsche opera-voorstellingen kwam later in handen van Schoeman en Van Lier, die er een Grand Théatre des Variétés van maakten. In het Théatre du Vaudeville Français aan het Singel, dat reeds in 1812 bestond, werden eveneens Fransche voor-

stellingen gegeven tot 1855, toen het gebouw voor kantoren werd ingericht. In het theater in de Amstelstraat, in een dito in de Plantage, en ook in de Franschelaan en de Middellaan werd evenzeer druk aan de Fransche tooneelschrijvers geofferd, maar het was daar allerminst om hooge kunst te doen. De Gebroeders Van Lier lieten het theater in de Amstelstraat een tijd lang door een Fransche troep bespelen, waarbij meermalen de meest bekende Fransche tooneelkunstenaars (de Jodin Sarah Bernard o.a.) als gast optraden.

Dat van dit alles een sterke Fransche propaganda uitging — die niet uitsluitend, zooals we hierboven zagen, aan de Joden en hun helpers toe te schrijven was — is vanzelfsprekend.

Ook in Indië kon een dergelijke propaganda worden opgemerkt. In 1820 o.a. werden door den heer Piolle met een gezelschap, uit dilettanten bestaande, voorstellingen in het Fransch te Batavia gegeven. Evenzoo in 1835 en 1836 door een troep onder leiding van Minard, en in 1868 te Soerabaya onder leiding van Mr. et Mad. Mangard. Onderhandelingen over het engageeren van een Nederlandsch tooneelgezelschap, in 1836 gevoerd, mislukten. Eerst in 1904 en 1905 werd Nederlandsch-Indië door Hollandsche gezelschappen resp. onder leiding van Brondgeest en den jood Louis Bouwmeester bezocht.

De Nederlandsche regeering achtte het klaarblijkelijk niet wenschelijk iets tegen de Fransche propaganda in ons land te doen; zelfs niet, waar

die propaganda grootendeels door den Franschen staat betaald werd, was onze regeering er toe te krijgen de Hollandsche kunst op eenigerlei wijze te steunen. Het Nederlandsche volksbewustzijn leek totaal uitgedoofd.

Toonaangevende kringen gaven de opvoeding van hunne kinderen in handen van Fransche (en later ook van Engelsche) bonnes en gouvernantes, en een groot deel van den katholieken middenstand en van de hoogere kringen zonden hun jongeren ter opvoeding naar Belgische of Fransche kostscholen of naar Engelsche pensionaten „ter completeering" (N.B.!) van de Hollandsche opvoeding.

Al het volkseigene werd op die manier in belangrijke kringen van ons volk onderdrukt en een scheidingsmuur tusschen deze en de overige volkslagen opgetrokken.

Daarbij kwam nog de belangrijke verandering, die zich in de hoofden en harten der arbeiders gedurende de 19-de eeuw voltrok tengevolge van de geboorte en de verbreiding van het marxisme, waarin geen plaats was voor eenige ideëele gedachte.

Sedert de Jood Karl Marx (eigenlijk Mardochai) de theorie had opgesteld: „Het is niet het bewustzijn (lees: de inborst) der menschen, dat hun bestaan beheerscht, maar omgekeerd, hun maatschappelijk bestaan is het, dat hun wezen bepaalt," was het „historisch materialisme" de bijbel van den arbeider en van de massa ge-

worden. In het communistisch manifest van 1848 kon men lezen: „Is er diep inzicht voor noodig om te begrijpen, dat met de levensomstandigheden der menschen, met hun economischen toestand en hun maatschappelijk bestaan ook hun voorstellingen, opvattingen en begrippen, in één woord hun bewustzijn zich wijzigen?"

Zoo werd alle waarde van het leven op geld en stoffelijken rijkdom gebaseerd, en werden de hoogere krachten van het innerlijk, van de ziel, eenvoudig over boord gegooid, terwijl bij het volk de meening ging postvatten, dat alleen een streven naar materieel bezit voldoende zou zijn om een gelukkig en beteekenend leven deelachtig te worden.

Zoolang Troelstra's idealisme nog leiding gevend in de S.D.A.P. was, bestond er althans een dam tegen het veldwinnen van de ergerlijkste materieele excessen. Ook was deze waarlijk Nederlandsch gevoelende Fries een overtuigd voorstander van nauwe samenwerking van Nederland met Duitschland, die dan ook in 1914 aan de actie van den half Belgischen voorzitter Vliegen der Nederlandsche S.D.A.P. — teneinde het Nederlandsche volk aan de zijde der Entente in den oorlog te storten — een einde maakte.

Na Troelstra's dood echter, toen het Joodsche bonzenstelsel in de S.D.A.P. hoogtij ging vieren, werd de materieele begeerigheid van onze arbeiders op een zware proef gesteld. En met het voorbeeld der bonzen voor de oogen verdween

alle idealisme uit die beweging.

Reeds was tijdens den oorlog onnoemelijk veel kwaad voor de arbeiders gesticht door de houding van de hoofdredactie van het orgaan der S.D.A.P. „Het Volk", die in handen was gekomen van den — met een uit het geslacht Heyermans geboren Jodin gehuwden — totaal verjoodschten De Roode. Zijn toomelooze Hetze tegen Duitschland gedurende al de oorlogsjaren werd, nadat de zoogenaamde vrede gesloten was, met een hoogen post in de leiding der persafdeeling van den Volkenbond beloond. En weldra kon De Arbeiderspers, met behulp van de gelden, door den Joodschen zwendelaar Judko (alias Julius) Barmat verstrekt, worden uitgebreid, en daarmee ook de Hetze tegen Duitschland, die onder leiding van den Amerikaanschen Jood Untermijer was gekomen.

Van dezen toestand maakten de Joden en de Fransche propaganda een handig gebruik om de klove tusschen arbeiders- en bourgeoiskringen hoe langer hoe meer te verdiepen. Terwijl den eerstgenoemden met het marxisme een schoone toekomst werd voorgetooverd en het ideaal van een internationaal gebonden werknemersbond, werden alle pogingen in het werk gesteld om het cultuur-niveau der zoogenaamde hoogere of betere kringen zoo snel en zoo laag mogelijk te doen dalen. Litteratuur en tooneel konden daarbij de beste diensten bewijzen.

In de tweede helft der vorige eeuw was het

met de productie van tooneelwerken van eigen bodem en met de opvoering daarvan treurig gesteld. Een langer leven was slechts aan zeer weinige stukken beschoren, en blijvende waarde kon aan geen van alle worden toegekend. Kenmerkend voor het laatste deel van deze periode, waarin de invloed van het Jodendom hoe langer hoe meer toenam, was, dat de marxistisch gestemde „drama's" van den Jood Heijermans het grootste succes konden oogsten. Ook op het overige letterkundig gebied was het weer een Jood, Israël Querido, die bijzonder gevierd werd, hoe plat en meermalen pornografisch de inhoud ook was. De tijd brak aan, waarin de litteraire en tooneelkritiek, en ook de muzikale kritiek, bij voorkeur in handen van Joden werd gelegd. De l'art-pour-l'art-theorie maakte snel opgang: aan den inhoud, aan de ziel van het werk werd hoe langer hoe minder aandacht gewijd; de wijze van uitdrukking van het uitsluitend persoonlijk gevoel van den kunstenaar ging het oordeel van den criticus beheerschen en de waarde van zijn werk bepalen. Zijn verbondenheid met het volk, waartoe de kunstenaar behoorde, en de weerklank van zijn werk in dat volk kwamen weinig of niet in aanmerking.

Welke uitwerking een dergelijke kunst-theorie op de onder dien invloed geboren „kunst"-producten had, laat zich gemakkelijk begrijpen. Hierover echter in ons volgend hoofdstuk.

UITWERKING VAN DE L'ART POUR L'ART KUNSTTHEORIE. VERDERE VERWORDINGS-VERSCHIJNSELEN.

De in het vorig hoofdstuk ingeleide „l'art pour l'art"-theorie had een vrijwel vernietigenden invloed op het gehalte van de Nederlandsche productie, wijl zij niet alleen de kunstenaars zelf, maar ook de kunstkritiek in haren ban trok.

Zoo kon het allereerst gebeuren, dat in tooneel- en romanletterkunde aan de Fransche producten langzamerhand een overwegende plaats werd ingeruimd. Vooral de hoofdstad met haar aanzienlijke Joodsche bevolking gaf in dat opzicht een allerverderfelijkst voorbeeld. Maar ook in de residentie woekerde het bolsjewisme, niet alleen in de politiek, maar ook op het terrein der kunst welig voort. Rood-Frankrijk en Rood-Spanje hadden de versluierde sympathie van de regeering en de „hoogere" kringen, waardoor het b.v. mogelijk werd, dat de Jood Daniël Wolff en anderen met hun hulp aan Rood-Spanje schatten verdienden. En op letterkundig gebied genoot de „emigranten-litteratuur", waarmee we overstroomd werden, niet alleen de voorkeur, maar de overige Duitsche boeken werden door den onder Joodschen en maçonnieken druk staanden boekhandel stelselmatig geweerd.

Een geheele bende Joden en hun helpers werden op ons volk losgelaten, die vooral bij de

„intellectueelen", maar ook onder de marxistische arbeiders gewaardeerd werden. Jakob Israël de Haan, Victor Emanuel van Vriesland, Siegfried van Praag, Frits van Raalte, de geheele redactie van de „Groene Amsterdammer", enz. waren druk in de weer om met de hulp van eenige niet-Joodsche kultuurbolsjewisten de ontaarding van de Nederlandsche letterkunde te bewerken, een ontaarding, die zoo ver reikte, dat zelfs de Nederlandsche Maatschappij voor Letterkunde te Leiden den pornografischen „dichter" H. Marsman met den Van der Hoogt-prijs bekroonde. Vertalingen van Emile Zola's werken vonden in dienzelfden tijd ook in arbeiders- en in de mindere intellectueele kringen gretig aftrek. En ten slotte werd ook de wetenschap door het Jodendom aangegrepen om ons volk met allerlei perversiteiten te bewerken, Dr. L. Heijermans bewerkte een Duitsch Jodenboek over het sexueele leven van den mensch, Dr. Benno J. Stokvis schreef een boek over „De homosexueelen", Dr. B. Premsela evenzoo „Sexuologie in de praktijk", enz. De arts Simon Vestdijk „verrijkte" onze letterkunde met een aantal Freudiaansche romans.

Wat in de 20-ste eeuw, in het bijzonder na den wereldoorlog en onder de zegeningen van den Volkenbond aan zedebedervends is geleverd en tot stand gebracht, spot met alle beschrijving. Een kort maar uiterst leerzaam overzicht daarvan kan de lezer aantreffen in de voortreffelijke brochure „Sluipend gif" door Wutse; waarin

achtereenvolgens o.a. de „litteratoren" H. Marsman, J. Israël de Haan, A. Dufresne, E. du Perron, Prof. Van Eyck (te Leiden), enz. onder handen genomen worden.

De titels van Israël de Haan's „gedichten" zijn al voldoende om de hoogte van diens geestesvlucht vast te leggen: Men vindt daaronder b.v. „Pijpelijntje" „Pathologieën", „Aan den Verleider" (met een hoofdletter, lezer!), „Aan Oscar Wilde" en „Libertijnsche liederen". Genoeg om te doen zien, dat het vooral de minderwaardige pathologische naturen zijn, die dezen „gezienen" dichter hebben beziggehouden. Want niemand minder dan Lodewijk van Deyssel, eere-voorzitter der „Vereeniging van Nederlandsche Letterkundigen" en „onze" dichter P. C. Boutens durfden hun waardeering voor deze pornografieën betuigen.

Niet beter is het gesteld met de voortbrengselen van de andere hierboven genoemde schrijvers en dichters, en dat, terwijl er nog al een uitgebreid „Comité van Waakzaamheid" was gevormd, waarin mannen van aanzien zitting hadden. Klaarblijkelijk was die waakzaamheid meer tegen het goede, het volk verheffende dan tegen het vuil gericht. Want al die pornografische schandschriften verschenen niet in duistere blaadjes van de straat. Neen, het waren geziene tijdschriften, als „Groot Nederland" en „Forum" (onder redactie van Dr. Menno ter Braak, letterkundig redacteur van „Het Vaderland", die zulken

„Schund" opnamen. Desniettegenstaande achtte de demokratische regeering geen reden aanwezig om in te grijpen.

En alsof deze verwording nog niet genoeg was, kwam daar de vrijmetselaar Mr. H. P. Marchant, als minister van onderwijs (N.B.!) opgetreden, met het onzalige denkbeeld de Nederlandsche spelling te herzien, nog wel kort vóór het oogenblik, waarop hij in het schuitje van de derde, maar gevaarlijkste, want de sterkste, geheime macht, het Jezuïtisme overstapte. Deze „nieuwe spelling" beoogde niets meer of minder dan onze geheiligde Nederlandsche, dus Nederduitsche taal geheel van zijn wortels los te rukken en van alle verband met het Hoogduitsch te ontdoen!

En regeering en „volks"-vertegenwoordiging en een aanzienlijk deel van ons volk legden zich bij dien moorddadigen aanslag op onze taal neer!

Ook op het gebied der tooneellitteratuur en de film zijn tal van staaltjes van ontaarding en verwording van ons volk te noemen. In het tijdvak, waarin het nationaal-socialisme zijn zegetocht, van Duitschland uit, door de wereld aanving, begon hier te lande de volstrekte boycott van het Duitsche tooneel en van zijn belangrijke en verheven kunst. Het eenige, wat uit Duitschland werd overgenomen, waren enkele Joodsche onzedelijke producten (o.a. „Cyan-kali" met gewijzigden titel) uit den systeem-tijd. Maar ook Nederlanders voelden zich daardoor geïnspireerd; het Residentietooneel bracht in de eerste

jaren van den thans woedenden oorlog een vertaling van een stuk van den Engelschen schrijver Priestley „Gevaarlijke Bocht", dat achter een masker van uiterlijke eerbaarheid een poel van overspel, homosexualiteit, moord, enz. verbergt. Een van de vele minderwaardige stukken! Ook de film „De gouden kooi", die de homosexualiteit verheerlijkt, werd op ons volk losgelaten.

Niet minder teekenend voor de hier heerschende mentaliteit was de door den burgemeester De Monchy niet verboden vertooning van de opzettelijk perverse film „Heldenkermis", waarin de dragers van het heldendom in onze geschiedenis door het slijk worden gesleurd.

Zeer duidelijk uitte zich het Nationaal-Socialistische orgaan — maar dit ook alleen — tegen de l'art pour l'art-theorie, toen daarin naar aanleiding van de opvoering van het godslasterend tooneelstuk „De Beul" geschreven werd: „Wij noemen „gemeen", wat gemeen is en „vuil", wat vuil is, en het gemeene en vuile wordt niet minder verwerpelijk, laat staan aannemelijk, als het in een mooi kleed wordt gestoken. Neen, integendeel, het kwaad wordt er kwaadaardiger door; het wordt als het zoete gif van den sluipmoordenaar; als de vreeselijkste ziekte, die de ontaarding der samenleving heeft voortgebracht tot zelfvernietiging van den mensch."

Echter de dringend noodige zelfbeperking dwingt ons hierbij niet langer stil te staan, teneinde nog eenige bewijzen van geheel anderen

aard daarvoor aan te geven.

Zeker mag in dit opzicht niet voorbijgegaan worden de groote belangstelling, die in vrij talrijke kringen bestaat voor allerlei, veelal in Amerika of Engeland geboren bewegingen van occulten aard, als die der „Ernstige Bijbelvorschers", de Britsche Israël-beweging (in Nederland ingeleid door het werk „De Steenen spreken" van Dr. C. F. van der Vecht), de „Oxford-beweging", spiristische genootschappen, enz., alles bewegingen, die alleen vat hebben op gedegenereerde naturen, en daarom door het Jodendom en de vrijmetselarij als propagandamiddelen worden gebruikt, daar een gedegenereerd volk zich veel gemakkelijker laat beheerschen dan een gezond.

En niet minder moet ook de groote vatbaarheid voor de propaganda van zoogenaamde zuiver godsdienstige bewegingen als theosophie, anthroposophie, Christian science, Soefi-beweging, enz., die alle op rasvreemden bodem geboren en gegroeid zijn, als een ernstig kenmerk van degeneratie gelden. Ook op dit gebied ontbreekt de autoriteit, die paal en perk wil en durft stellen aan deze volksontbindende werkzaamheid.

Tot dezelfde rubriek behoort de richting, waarin de kleeding in den modernen tijd, in het bijzonder van de jeugd en van de vrouw, na den wereldoorlog is „geëvolueerd".

Nog niet zoo heel lang geleden (± 30 jaren) werd in de dagbladen en in den gemeenteraad

van Den Haag geklaagd over de tooneelen, die zich afspeelden aan het strand te Scheveningen, zoowel nabij het Kurhaus als aan het zoogenaamde Stille Strand nabij het Afvoerkanaal en Kijkduin. Had het 30 jaren geleden ergernis gegeven, dat nabij het Kurhaus volwassen vrouwen, de rokken hoog optillende, kuit- en dijbaden in de zee namen — waarvan een verbod van pootjebaden voor volwassenen het gevolg was — in dienzelfden tijd reeds speelden zich aan het Stille Strand vertooningen af, die niet anders dan hoogst kwetsend voor de toen nog geldende Nederlandsche zeden genoemd konden worden. De overheid echter vond het niet noodig hier in te grijpen.

Het euvel breidde zich dientengevolge sindsdien uit en thans wordt het volkomen geoorloofd geacht, dat jongens en meisjes, mannen en ook vrouwen in minimale kleedij heele dagen lang het grootste gedeelte van het strand bevolken, ook nabij het Kurhaus.

Maar de ontaarding ging nog verder. Zoodra de lente aanbreekt, gaan jongens en meisjes met nagenoeg geheel ontbloote beenen en korte rokjes of broekjes tezamen uit. Men kan ze in bosch, duinen en aan het strand in tallooze paren, in achtelooze houding vinden. En dit voorbeeld werkte aanstekelijk. Want zelfs vrouwen van 40 jaren en ouder bestijgen in diezelfde kleeding — of beter: gebrek aan kleeding — hun rijwielen en nemen aan de bloote-beenen-parade deel. En

dit niet alleen in den zomer, maar zelfs tot diep in den herfst, wanneer van een uiting van een verlangen naar koelte geen sprake meer kan zijn.

Alles geheel in strijd met de zeden en met de zedelijkheidsbegrippen, die tot in het begin van deze eeuw in onze samenleving gegolden hadden en geëerbiedigd waren. Een symptoom van schromelijke verwording!

Ook de ontaarding van den dans, die reeds vóór den eersten wereldoorlog intrad, behoort hiertoe. Negerdansen en jazz, hotjazz en vooral de swing-dans zijn een hoon voor het Germaansche wezen van ons volk, en uit muzikaal oogpunt beschouwd niets anders dan uitingen van armoedig ontwikkelde rhythmische en melodische gemoederen.

Vergeten we ook niet de perverse mode om nagels en lippen met schrille de natuur honende kleuren te lakken of te verven; en het, dadelijk na den eersten wereldoorlog opgekomen, smakelooze gebruik van meisjes en vrouwen om coram populo (in aller bijzijn) neus en wangen met allerlei poeders op te wrijven, een bezigheid, die voorheen dan toch nog alleen voor de slaapkamer bewaard bleef.

Eindelijk moet dan nog gewezen worden op de uitbreiding, die de corruptie in al haar verschillende vormen had ondergaan.

Allereerst in den handel, b.v. in den vorm van provisies, die niet-rechthebbenden, zelfs buitenstaanders, onder valsche voorwendsels trachten

machtig te worden. Er zijn bedriegers, en niet zoo weinigen, die van een of anderen koop gehoord hebbende, zich tot den leverancier wenden onder voorgeven, dat deze de leverantie aan hun aanbeveling te danken heeft, weshalve deze dan op een provisie aanspraak maken. En maar al te dikwijls gelukt zulk bedrog.

Een andere vorm is, dat een leverancier aan dengene (ambtenaar of chef van een bedrijf), die omtrent de leverantie toewijzingsmacht bezit, of op de toewijzing invloed kan uitoefenen, een zekere provisie aanbiedt. Deze vorm van corruptie bleek vóór eenige jaren hier te lande in de gasbedrijven een grooten omvang te hebben aangenomen, waarvan een aantal ontslagen en processen het gevolg waren.

Deze beide vormen tellen natuurlijk onder de kleinere corruptiegevallen; de grootere komen vel meer in bank- en regeeringskringen voor en kunnen dientengevolge, zooals menigmaal geschiedt, gemakkelijker in den doofpot gestopt worden. Toch vallen er eenige beruchte gevallen te vermelden: de Spoorhout-affaire; de ramp der Nederlandsche Handelmaatschappij, de nationale instelling, die het Jodendom in handen gespeeld werd; de manipulaties bij de Amsterdamsche Bank (Van Nierop en Wreszynski); de Mannheimer-affaire in al haar verschillende phasen, die gepaard ging met de verleening van het Nederlandschap en van een belangrijke ridderorde aan den internationalen zwendelaar; het

bedrog, aan den heer Deterding gepleegd, bij diens poging den handel tusschen Nederland en Duitschland te stimuleeren; de bevoorrechting van de Joden Hartog en Sally Zwanenberg en hun vleeschconservenfabrieken met behulp van de varkenscentrale; en ten anderen ook ten voordeel van Van den Bergh's margarinefabrieken door een voor de veehouderij ruïneuze vaststelling van boterprijzen bij den export naar Engeland, waarvan de binnenlandsche verbruikers, en de Duitsche, de tekorten hadden te dekken.

Vergeten we ook de zedeschandalen te Oss niet, waarbij de fabrieksdirecteur Maup Zwanenberg als dader betrokken was, alsook twee katholieke priesters, en waaraan ettelijke fabrieksmeisjes ten offer vielen. De Minister van Justitie Goseling weigerde tot een vervolging der priesters over te gaan.

Ten slotte komen we dan tot het politieke beeld, dat ons volk in de jaren na 1918 vertoonde.

De wereldoorlog was geëindigd door een weefsel van leugen en bedrog — door de vereende machten van 35 over de geheele aarde verspreide loges en Jodendom om ons naaste buur- en broedervolk geweven — met behulp van een wapen nog wel, dat afgrijzen en verachting bij ieder weldenkende moest opwekken. Meer dan 800.000 vrouwen en kinderen waren aan de uit-

hongering van gansch een volk ten offer gevallen. Waar werd in ons volk ook maar één kreet van verontwaardiging tegen zulk misdadig wanbedrijf vernomen? Waar bleven de zoogenaamde christenen van alle schakeeringen, de anti-revolutionairen, de christelijk-historischen, de gereformeerden en de katholieken, toen zelfs de hongerblokkade nog na het neerleggen der Duitsche wapenen werd voortgezet? Smadelijker verzaken van den christenplicht der barmhartigheid was niet denkbaar. Waar bleven de humaniteitsapostelen van „vooruitstrevenden" van alle schakeering?

Het dient gezegd, er was eenige moed noodig om den duivelschen overwinnaars de waarheid te zeggen. Maar de Nederlandsche leeuw kroop in zijn hok en durfde zelfs niet grommen; onze Geuzentijd was al zoo lang voorbij, en niets was al een paar eeuwen lang in staat geweest om de herinnering aan onzen glorietijd te wekken.

Integendeel, de zoozeer verdienstelijke opperbevelhebber van het Nederlandsche leger, generaal C. J. Snijders, die voor onze neutraliteit daadwerkelijk had gewaakt, werd, zoodra de oorlog geëindigd was, op smadelijke wijze ontslagen en geen later verleende ridderorde kon deze schanddaad der regeering goedmaken.

En de overblijvende legerbevelhebbers spanden zich in om bij de dadelijk opgetreden sadistische onderdrukkers van Europa in het gevlei te komen door de Nederlandsche legervoor-

schriften zooveel mogelijk bij de Fransche aan te passen. Nadat eerst een symbolische ontwapening had plaats gehad door den Nederlandschen soldaat het dragen van het zijdgeweer te ontnemen, volgden o.a. het innemen van de revolvers der reserveofficieren en het volgen van het Fransche voorschrift bij het presenteeren van het geweer.

Waar in de pers of in de Kamers van het parlement werd een woord van protest gehoord, toen de Engelsche President-Minister Baldwin openlijk verkondigde, dat de grenzen van Engeland aan den Rijn gelegen waren?

De Jansalie-geest had klaarblijkelijk alle lagen der bevolking bevangen. Hoe is het anders te verklaren, dat het gemeentebestuur en de gemeenteraad der residentie zonder eenige discussie goedvond, dat de gemeentelijke tijdsaanwijzing (der openbare klokken) geregeld werd en geregeld bleef naar dagelijksche seinen uit.... Parijs en niet naar seinen van het observatorium te Leiden? De jood Van Lier was het, die ons dit wanbedrijf bezorgde.

Maar de wereldgeschiedenis schreed voort, en bij gebrek aan mannen van formaat vond men het beter en gemakkelijker om het demokratisch spelletje van de 19-de eeuw op den ouden voet voort te zetten. En voordeeliger vond men het ook, waar de hopelooze verdeeldheid van ons volk door christendom en allerlei soorten van marxisme hoe langer hoe meer het vormen van

een regeering gingen bemoeilijken, en de kansen voor de partijmannen om aan een regeering deel te krijgen, vermeerderden.

Hoe de regeering de politieke geestkracht van ons volk aansloeg, bleek al spoedig, toen de minister van buitenlandsche zaken Van Karnebeek aan de Kamer een voorstel durfde voorleggen, dat een schromelijk gevaar voor de Rotterdamsche havens, ten bate van de Antwerpsche inhield. Alleen door de onvermoeide actie van eenige onder leiding van Mussert en van Vessem vereenigde nationaal gevoelende Nederlanders kon deze nationale ramp afgewend worden.

Intusschen, zoowel de regeering als de massa van ons volk dommelden voort en trokken zich van hetgeen er om onze grenzen heen gebeurde, niets aan. De voortdurende knechting en vernedering van het Duitsche broedervolk lieten regeering en volk blijkbaar koud, of nog erger, want in den Volkenbond, dat perverse instrument om de Fransche en Engelsche politiek onder een schoonen schijn van vredesgezindheid door te zetten, schaarde Nederland zich steeds aan die zijde. En geen wonder, waar de regeering de behartiging der Volkenbondszaken in handen van de Joden Mr. J. Limburg en Mr. L. E. Visser en van den vrijmetselaar Mr. J. P. A. François had gelegd, en tot permanent vertegenwoordiger daarbij den gezant te Bern, den vrijmetselaar Dr. A Loudon, had aangewezen.

Zelfs toen 53 partijen uit de stembus te voorschijn kwamen, wilde men nog niet het onhoudbare van het regeeringsstelsel inzien, maar werd het wat opgelapt met een middel, — het versterken van de macht der grootste partijen bij den uitslag der verkiezing — dat met het wezen der demokratie in strijd was, en waardoor ons volk aan de macht van politiek katholicisme en marxisme werd overgeleverd: twee geheime machten, Jezuïtisme en Jodendom, die nog nooit anders gedaan hebben dan de volken, waar ze heerschten, ten verderve voeren. Dat ook de vrijmetselarij hierin haar aandeel kreeg, spreekt van zelf.

DE NATIONAAL-SOCIALISTISCHE REVOLUTIE BREEKT UIT. HOE MOET NEDERLANDS TOEKOMST ZIJN?

Ten slotte brak dan de nationaal-socialistische revolutie in Duitschland uit, die weldra bewees het volk tot een eenheid te kunnen samensmeden. En als met een tooverslag kwam ook hier te lande nagenoeg een eenheid tot stand! Niet echter op principieelen grondslag — want de bestaande politieke partijen bleven elkander nog steeds, wat hun beginselen betrof, bestrijden — maar alleen uit het negatieve beginsel, gezamenlijk front te maken tegen het nationaal-socialisme. Tegen de practische leerstellingen daarvan wist men wel is waar niets in te brengen, maar de drie geheime machten wierpen zich in verbond op de fundamenten dier leer: de rassentheorie en de verwijdering van het Jodendom uit de volksgemeenschap, die alle geheime machten, Jodendom, vrijmetselarij en Jezuïtisme, gelijkelijk afkeer inboezemen, omdat die fundamenten het gezond maken en houden van het volk door een volksche regeering waarborgen, hetgeen elk dier machten juist verafschuwt, aangezien het dan met de slavernij der volken onder hun juk gedaan zou zijn.

Alle politieke partijen in Nederland hingen dus een nationaal oranjemanteltje en een min of meer

rood socialistisch kleed om, en zoo was de eenheid verkregen. Eenheid door democratie of eenheid met verscheidenheid was dan de leuze, waarvan de innerlijke leugenachtigheid niemand verdroot. Die leuzen heetten door het karakter van het Nederlandsche volk gedragen te worden, wat nu juist niet als een compliment aan ons volk kan beschouwd worden, want de leugenachtigheid bij beide leuzen ligt er dik op. Het is toch voor ieder denkend mensch duidelijk, en ook door de ervaring van alle landen en tijden bewezen, dat niet eenheid door demokratie kan ontstaan, maar dat alleen dáár democratie kan bestaan, waar het volk een eenheid vormt.

In dien kwalijk riekenden Augiasstal, die hier te lande al ettelijke jaren tot in het begin van Mei l.l. had bestaan, zijn dan 10 Mei de Duitschers binnengetrokken, die na enkele dagen van strijd orde op al het gebeuren en op den verderen gang van zaken zijn gaan stellen. Voor ons en voor al diegenen, die met angstige zorg den naderenden ondergang van ons volk hadden gezien, stond het al van den aanvang af vast, dat daarbij, hoe ook beschouwd, in geen geval van een „bestraffing" sprake kon zijn. Integendeel, al de volksch gevoelenden konden die komst van het Duitsche volk niet anders zien dan als de redding van het Nederlandsche volk uit zijn bitteren geestelijken en zedelijken nood. Immers, de Duitsche Führer en zijn staf zijn het, die de kwaal, die ons naar den ondergang sleepte, al

jaren lang bij hun eigen volk hadden leeren kennen en ten volle herkend, zoodat het verder gebeuren niet als een proefneming met ons volk kon beschouwd worden, maar als de zekere weg, die tot zijn genezing zal voeren.

Hoelang die genezing zal duren, zal geheel van het eigen volk afhangen, gelijk bij elken patiënt het geval is, die onder doktershanden is gesteld. Hoe meer de patiënt meewerkt om de voorschriften van den medicus op te volgen, des te zekerder en te sneller zal de genezing zijn.

Onzin is het om in zulk een geval — en dit geldt evenzeer bij een ziek volk als bij een ziek individu — van een verlies van zelfstandigheid of onafhankelijkheid te spreken. Zooals het zieke individu door de symptomen van zijn ziekte beheerscht en aan banden gelegd is, evenzoo wordt een ziek volk, waarvan de energie door ontrouw aan zijn, hem door de godheid geschonken wezen ernstig geleden heeft, een prooi van de heerschzucht van andere wezensvreemde volken, en een object van uitbuiting voor die vreemden.

Zóó was Nederlands toestand al ruim twee eeuwen lang, toen ons volk nooit anders deed dan naar de Fransche en Engelsche pijpen dansen, terwijl een verbasterde bovenlaag de hielen van onze verdorven meesters likte. **En het is Hitler, die ons van die tyrannie heeft bevrijd, en die ons in staat zal stellen weer ons zelf te worden en een nieuw vrij leven in samenwerking met onze verwanten te beginnen en dat leven te**

verdiepen door uitbouw van eigen wezen en kultuur, en ten slotte ook nog van ons materieel bestaan.

Daarom Gij Nederlanders, Gij volksgenooten, klampt U niet vast aan de toestanden, die vóór den 10-den Mei hier bestonden, en die volkomen in strijd waren met hetgeen een leugenachtige pers en leugenachtige sprekers in vergaderingen U daaromtrent voor den geest tooverden.

Waar was onze onafhankelijkheid, die U als een der begeerlijkheden werd voorgehouden, waar we gekneld zaten tusschen twee groote, in wezen vijandige mogendheden, die ons voortdurend in het oog hielden, en zich ten zeerste geïnteresseerd achtten bij de richting, die onze buitenlandsche politiek zou inslaan? Die er bovendien niet voor terugschrikten om ons een bepaalde politiek, de hunne, op te dringen.

En een gewetenlooze onbekwame regeering zag er niet tegen op, met terzijdestelling van onze aanzienlijke economische belangen, bij die intrigeerende westelijke naburen op den lijmstok te gaan. Ja, zij stond zelfs, zooals thans is gebleken, door middel van haar „vertrouwensman" generaal-majoor Van Oorschot, die als agent 930 van de geheime en beruchte Britsche „Intelligence Service" was ingeschreven, met de Britsche regeering in verbinding. Waar bleef toen onze onafhankelijkheid, de neutraliteit, die ons volk was voorgehouden als plicht?

Was er dan niemand onder de leiders van onze

politiek geweest, die begrepen had, **dat een politiek afzwenken, van onzen Duitschen nabuur af, in geen geval door dezen geduld kon worden?**

Deze jongste periode der Nederlandsche geschiedenis heeft klaarder dan het daglicht bewezen, **dat ons volk, verbasterd als de bovenste lagen daarvan zijn, onmogelijk aan zichzelf kan worden overgelaten.**

Waar was de zoo hooggeroemde vrijheid, waarop Ge misschien zelfs nu nog prat gaat?

Bestond ze voor den werkelooze, die den dagelijkschen gang naar het stempellokaal had te maken, om daar als gunst steun-gelden in ontvangst te nemen, die niet eens voldoende waren om zijn gezin voor ondervoeding te vrijwaren?

Bestond er voor den arbeidenden mensch, man of vrouw, vrijheid, wiens arbeid als koopwaar op de markt der plutocraten verhandeld werd, en wiens materieel bestaan dagelijks door mogelijk ontslag werd bedreigd; wien alle gelegenheid ontbrak om aandeel te hebben in de genietingen, die aan het leven een hoogere waarde verleenen?

Bestond er voor den intellectueel ware vrijheid, d.i. allereerst de mogelijkheid om zich een juist oordeel te vormen over het dagelijksch gebeuren in de maatschappij en in de binnen- en buitenlandsche politiek? Waar de geheime machten van allerlei soort zich volkomen van de geheele pers, groote zoowel als kleine, hadden meester gemaakt om bij elk artikel, bij elk be-

richt, propaganda voor hun geheim gehouden beginselen en geheime bedoelingen te maken, wandelde de intellectueel eigenlijk voortdurend in een dwaaltuin zonder het te weten. En de quintessens voor zijn kennis, waarom het toch bij den intellectueelen arbeid gaat: de verpletterende macht van de geheime machten: Joden, vrijmetselaars en Jezuïten, werd hem opzettelijk onthouden.

Waart Ge, Gij intellectueelen, niet opgevoed in de leer, dat het kapitaal de bron is voor allen arbeid en voor alle welvaart van Uw volk en werd deze stelling ook niet als hoogste wijsheid in de collegezalen der universiteiten verkondigd? Maar is ooit tot U doorgedrongen, dat dit leerstuk is een zuiver Joodsch product, omdat het internationale Jodendom nu eenmaal over het aanzienlijkste goudbezit beschikt.

En zegt het gezond verstand en de wordingsgeschiedenis van elke menschelijke samenleving U niet, dat het Jodendom de stelling niet zonder reden op haar kop heeft gezet, want dat de menschelijke arbeid primair de bron van allen rijkdom en van alle kapitaal is en moet zijn. Heeft ook niet de nationaal-socialistische Duitsche economie de juistheid van deze nieuwe leer bevestigd?

En denkt Ge ten slotte, Gij intellectueel, Gij kunstminnaar, dat Ge van hetgeen wetenschap en kunst U konden bieden, ook steeds het meest gewenschte, het meest waardevolle onder de

oogen of voor den geest kreegt? Zoo ja, dan dwaalt Ge schromelijk! Want het waren weer de geheime machten, die als opperste censoren bepaalden, wat wel en wat niet gedrukt; wat wel en wat niet gelezen, gehoord of vertoond mocht worden.

Heeft niet reeds in 1912 de Jood Moritz Kohn geschreven: „Zonder ons kan geen potentaat ter wereld op dit oogenblik ook maar het geringste ondernemen, want wij beheerschen de geldmarkt. Geen woord, dat wij niet willen, verschijnt in het openbaar, want wij beheerschen de pers. Geen gedachte, die ons niet bevalt, dringt tot den gedachtenkring der beschaafden door, want wij beheerschen het tooneel?" (Zie Otto Hauser, Geschichte des Judentums, blz. 508.)

Zoo waren alle werkende lagen der samenleving slaven der geheime machten en daarmee ook van de plutocratie. Deze waren het, die vaststelden, wat Gij en Uw volk al of niet mochten weten; die eigenmachtig de waarde bepaalden van hetgeen Uwe groote mannen op geestelijken kultuurgebied hadden voortgebracht, en in welken vorm die waarden al of niet te Uwer kennis zouden worden gebracht, om zoodra daar, zooals men het uitdrukte „muziek in zat", zelf met de baten te gaan strijken.

Dat elke volksgemeenschap, elke samenleving leiding noodig heeft, is een der grondstellingen van het nationaal-socialisme. Maar dat die leiding in handen van internationale geheime machten

zou mogen liggen, wier inzichten in de zedelijke grondslagen eener volksgemeenschap met de goddelijke wetten der natuur in strijd zijn; die bovendien nooit anders dan hun eigen, buiten de volksgemeenschap liggende belangen beoogen, is wel de meest afkeurenswaardige, de meest noodlottige toestand; en juist deze was het, die in onze vroegere samenleving werkelijkheid was geworden.

Hitler's genie heeft deze waarheden onmiddellijk erkend en vooropgesteld, en zijn energie deed hem niet rusten, alvorens aan dien bijna waanzinnigen toestand een einde was gemaakt. Dat is dan ook een deel van de roeping der nationaal-socialistische revolutie, die we thans doormaken.

Sluit U, Gij Nederlanders, die toch allen het geluk en de vrijheid van Uw volksgenooten wenscht, bij die revolutie aan, maar dan ook onder aanvaarding, uit volle borst, van al hare beginselen en leerstellingen. Geen beperking of verwatering kan geduld worden zonder gevaar te loopen, dat het op te trekken nieuwe Staatsgebouw al spoedig ineen stort. Sluit U dus op dien grondslag aaneen en werkt, zooveel in Uw vermogen is, mee om den nieuwen Staat op te bouwen met de leuzen:

Weg met de geheime machten! Hoog de zuiverheid van ons volk! Hoog de arbeid! Heil Hitler!